

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

*A „Király Lajos” Eszperanto – Baráti Kör Tájékoztatója
Miskolc*

2010. május - június

Tartalom

Beköszöntött 2010-re a Tigris éve	3
Elhunyt a lengyel államfő Lech Kaczyński és kísérete.....	3
Katasztrófa sújtotta terület Észak-Magyarország.....	4
Kortárs író	6
Bari Gábor	6
Bari Gábor: Föld, tűz, csillag	7
Helyesbítés:	7
ÉSZAKMAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁSOK	8
Tiszaszederkény - Tiszaújváros.....	8
Temető a Tisza	8
Vicc	16
A 2010-es év a Biodiverzitás éve is	17
Kiállítás az OIK-ban.....	17
Dr. Jáki Ferenc emlékére.....	17
A légy neme	20
Eszperantista rendezvények 2010.	20
Nagyvárad	20
A romániai és magyarországi eszperantisták	26
Nemzetközi Ifjúsági Nyelvi Tábor Jászberényben.....	31
Vasutas Eszperantisták Baráti Találkozója Pécsen	32
KUMEVAVA.....	34
Az őserdő fia	34
Gyászolunk.....	44
Miskolci.....	45
Herman Ottó Múzeum I.....	45
A 3-as szám	48
Magyar irodalmi évfordulók	49
Szabó Lőrinc 110 éve született.....	49
Könyvbemutató — Múzeummandragógia	49
Új emléknep Magyarországon.....	50
Megbecsült múltunk kiemelkedő alakja Kölcsey Ferenc.....	51
KÖLCSEY FERENC (1790-1838)	51
Himnusz (1823).....	52
Huszt.....	53
Huszt (1831).....	53

Beköszöntött 2010-re a Tigris éve

A kínai horoszkóp szerint a Tigris évére a drámai fordulatokon kívül jellemző, hogy kemény kihívások elé kerülhet az ember. A Tigris évében születettek jellemző a magabiztosság, az energia és az erő. De bármilyen sok jót ígér a horoszkóp, azt figyelmen kívül nem szabad hagyni, hogy csak az fog sikereket elérni, tiszteletet ébreszteni, aki keményen megdolgozik értük.

Pásztor Lászlóné

Elhunyt a lengyel államfő Lech Kaczyński és kísérete

Lezuhant a katyni (Oroszország) mészárlás 70. évfordulójára igyekvő lengyel államfő gépe. A tragédia megrázta az egész világot. Gyertyát gyújtottunk a közéleti személyiségek emlékére és részvétünket nyilvánító üzenetet küldtünk lengyel eszperantista barátainknak.

Pásztor házaspár

Jeges-tüzes híradás az Eyjafjallajökull -ról

[*Fjatla* = kopár hegy *jökull*: jégtakaró, jégmező]

ADATAI

- Izland kisebb vulkánjainak egyike, a déli tengerparttól jelenleg 5 km-re.
- Földrajzi koordinátái: 63 ° 38' É 19° 36' Ny
- Az egymástól évi 1-2 cm sebességgel távolodó Eurázsiai és Amerikai földkéreglemez közötti „Közéatlanti hátság” hasadékvölgyének (rift) felszíni részéhez tartozik.
- Magassága 1666 m, területe kb. 100 km². Kráterének átmérője kb. 5 km.
- Rétegvulkán (láva és szórt törmelékanyag rétegek váltakoznak), bazaltos lávával.
- Ismert, jórészt explozív (kirobbanásos) kitörései: Kr.u. 920, 1612, 1821 dec. 19 – 1822 augusztus --1823 tavaszán a közeli *Myrdalsjökull* jege alatt kitört a *Katla* vulkán, és egyidejűleg az *Eyjafjallajökull* gőzkitörést produkált.

AZ ÚJABB FEJLEMÉNYEK

2009 decemberében szeizmikus aktivitást észleltek a vulkán környékén. Intenzitás: 1-3 magnitudo a 10 fokozatú Richter skálán. Fészek (hipocentrum) mélység 7-10 km
2010. február 26-án a Meteorológiai Intézet erősebb földmozgást jelentett. Március 3-tól kezdve a földrengések sűrűsödtek és erősödtek, a szeizmológusok jelezték a kitörés valószínűségét-

2010. március 20-án bekövetkezett az első kitörés: repedésen át, 8 km keletre a vulkán kráterétől. (Nem jég alatt!) Ez több mint egy hétig tartott. Húszszorta erősebb robbanásos kitörés következett 2010. április 14-én, ezúttal a központban. Nagy tömegű gyors jégolvadás következett be, jeges olvadékvíz-ár (*jökulhlaup*) zúdult le a lejtőkön. Mintegy 800 embert kellett és sikerült evakuálni.

A szilikátokból álló, részben kristályos, részben amorf (vulkáni üveg) szórt anyag több mint 7 km magasra jutott fel a légkörbe. Részben lapilli (homok-szemnagyságú közettörmelék), de jórészt finomabb, vulkáni por. (Nem „hamu”, mert nem égéstermék!)

Az uralkodó légmozgás északnyugati, a porfelhő túlnyomórészt délkelet felé halad. Így megkímélte a kitörés helyétől nyugatra levő fővárost, Reykjavíkot.

Április 15-ével megkezdődtek a komoly zavarok a légi közlekedésben.

Nem zárható ki a *Katla* jégalatti kitörése. Ez a jóval nagyobb magmakamrájú vulkán a geofizikusok 1999-ben tett megállapítása szerint instabilis állapotban van.

A por és törmelékanyag mellett természetesen igen nagy mennyiségű széndioxid is kerül a légkörbe. (Zöldek, figyelem!)

(Dudich Endre, 2010. április 19)

Katasztrófa sújtotta terület Észak-Magyarország

A már május kezdete óta történő egésznapos esőzés miatt katasztrófa sújtotta területnek nyilvánították városunkat: Miskolcot és környékét. A rengeteg eső megnövelte a hegyi vízereknek, patakoknak a Színva patak városi vízmedrébe folyó vizét, mely medrét túllépve elöntötte a patakparti településeket /Lillafüredet, Felső- és Alsó Hámort, Majlátot és Diósgyórt/, Miskolc városrészeit, és a Sajó felőli városrészen a két nagy áruháza területét is.

Nos, a Tigris éve megmutatta, ha az ember nem jól gondoskodik saját lakóterületéről, a természet képes vissza vonni amit akar. A vízmedreket már nagyon régen nem mélyítették, szélesítették. Most a patakok a keskeny és nem mély medreikben nem tudták megtartani a sokszorosára megnőtt vízmennyiséget, így hát a patakvizek kiöntve próbálták megtalálni lefolyásukat a Sajó felé. És igen hasonló a helyzet a Miskolc környéki területek falvaiban, városaiban: Kazincbarcika, Edelény, Felsőzsolca és Sátoraljaujhelyen. Ezeket a településeket a helyi patakokon kívül a Sajó, Bódva és a Hernád, Tisza folyók is veszélyeztetik. Nagy területeket öntöttek el a patakok, folyók, más területeken a belvíz miatt nem lesz termés.

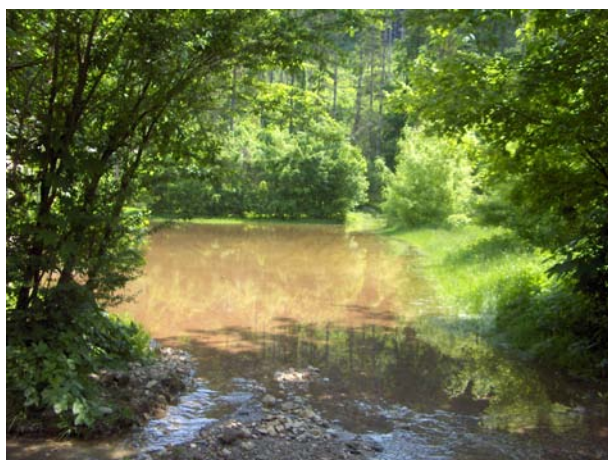
A vályogból épült házak nem állták a víz nyomását és összeomlottak. A legtöbbnek a gazdái már idős korukra veszítették el egész életük munkájának eredményét. Telefonon történt érdeklődésünkre egyik kitelepített felsőzsolcai ismerősünk elmondta, hogy hozzájuk „Felsőzsolca legmagasabb pontjára éjszaka tört be a víz. Zúgva, bögve és vízesésszerűen, mint a Niagara.” A kitelepített lakosságot mentők hordják most is Miskolc város iskoláiba, ahol szükségszállást rendeztek be részükre és ellátásukról a különböző segélyszervezetek gondoskodnak. Sokan azonban nem akarják elhagyni otthonukat, még az életük árán is védik azt. Ők az ablakokon keresztül jutnak ki és be a lakásukba, csónakkal jutnak el az elosztó helyekre tejért, kenyérért és egyéb élelemért. . A vályogból épült házak nem állták a víz nyomását és összeomlottak. A legtöbbnek a gazdái már idős korukra veszítették el egész életük munkájának eredményét.

A televízió híradásából láttuk, hogy helyenként két méteres a víz, máshol 40-60 centiméteres a vízmagasság. Most jelentkezik a Szlovákiából érkező nagy víztömeg a Hernádon. A Takta nem tudja vizét a Sajóba levezetni, mert annak víztömege visszanyomja azt. Hírt kaptunk arról is, hogy az Ipolyság is hasonló helyzetben van (Nógrád megye). Az ország 19 megyéjéből hatot sújt az árvíz. A kerti és a szántóföldi növényeken kívül elpusztult rengeteg

háziállat, haszonállat is. Járványveszély is van. Hosszantartó esőmentes meleg időre lenne szükség, hogy a vizek apadása, a területek száradása, és a területek fertőtlenítése megkezdődhessen. Reméljük, hogy ha az esőzés megszűnik, nem csak a helyreállítási, hanem a vízmedrek megnagyobbítására, vízbefogadó képességének megnövelésére, gát-és partmagasításra irányuló munkák is megkezdődnek majd. Megcsúszott a Szent Anna temető egy része is, a kápolna melletti csúszás látható néhány képen.

/Pásztor Lászlóné 2010. június 7-én/

Kortárs író
Bari Gábor

Pácinban született 1942-ben. Kovács segédlevéllel a zsebében Miskolcon kereste kenyerét. Esti iskolában érettségizett. Munkahelye az akkori LKM (Lenin Kohászati Művek) volt. 1995 óta nyugdíjas. Mindig vonzódott az irodalomhoz, fiatalkorában színjátszó csoportban tevékenykedett. Tagja a Hegyaljai Alkotók Társulásának és a Magyar Alkotók Internetes Társaságának is. Megjelent kötetei: Jelek az út mentén, Múló idők nyomán, Versekben álmodó...

Bari Gábor: Föld, tűz, csillag

Kétszínű nőcske a Föld...
Forró kebelén halálba melenget,
fürdeti fiát, violaillatú, szende ölén
mígnem hült méhe örökbe fogad.

Fizet fogával gondjaidért
ám valaha, egyszer, kárt szenved ő is.
Csak a tűz, ami fennmarad örökkön,
Ő sír csak a világ temetője fölött.
Jajok, sóhajok halnak az éter ölén
s küld az Ég kacagó könnyet alá...

Milliárd élet a földdel elillan
s Fényt küld a messze sugárzó
céltalan csillag s a semmibe villan.

/Bari Gábor: Versekben álmodó... című 2010-ben megjelent
verseskötetéből/

Helyesbítés:

Leitner Zsolt a miskolci Csillagvizsgáló vezetője írta:

„Tisztelt Pásztor Lászlóné!

„Nagyon köszönöm értesítését újságuk legutóbbi számának megjelenéséről.

Beleolvasva kérem engedje meg, hogy néhány kiegészítéssel éljek.

A "Vajon meteorit futott át Észak-Magyarország felett?" című cikkükben írtak a 2010. február 28-i látványos égi jelenségről. Nos, azóta már bebizonyosodott, hogy valóban egy meteorit okozta a különleges eseményt. Méghozzá ennek egy nagyon fényes fajtája, amit tűzgömbenk, vagy bolidának nevezünk. Ezen kívül szeretnék egy pontosítással élni: a meteorok nem csak vörös színűek lehetnek! Tehát a leírt cikkben a következtetés - miszerint ezért nem lehetett meteor a látott jelenség - nem teljesen felel meg a valóságnak és ismereteinknek.

Tisztelettel:

Leitner Zsolt

Dr. Szabó Gyula Bemutató Csillagvizsgáló

mb. vezető”

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁSOK

Tiszaszederkény - Tiszaújváros

Tiszaszederkénybe látogatásunk időpontja 2010. április 25-e volt. Tiszaszederkény városrész lakói elmondták, hogy három nappal ezelőtt még a gát előtt 10 méterre volt kint a Tisza vize, mely kb. 10 cm vastagon hullámzott a gáttól a Tisza valódi partjára vezető beton uton, és az ár nem kímélte a gáthoz kettő kilométerre elhelyezkedő vikend-telep építményeit. Csak abban az épületben nem keletkezett kár, melyet tulajdonosa magas lábazatra épített. Mi a betonúton egy kilométernyi távolságot tettünk meg. Róla letérni nem mertünk, mert az út két oldala még mocsárnak tetszett, ahol a békák víg szerenádot adtak a kellemes tavaszi melegben. Távolabb az akác-erdőszélen a víz visszahúzódása után a fű már kezdett újra kiegyenesedni, de a nyárfás még vízben állott. Az út további részét megtenni mi már nem vállalkoztunk. Az útról már visszahúzódott árvíz által odahordott törmelék és iszap miatt az út további része erősen ragadt, de az autóbusból kedves látvánnyal ajándékozott meg bennünket a Tisza csodálatosan nyugodt kék vize. Elmondta az idős ember azt is, hogy kb. másfél hét múlva várható a természetnek a csodálatos, évenként visszatérő látványossága, a:”Tisza kivirágása”, melyről egy szép magyar nóta is szól: „Temető a Tisza, mikor kivirágzik...”

Temető a Tisza

Mikor úgy tavasszal a Tisza virágzik,
Millió kis lepke vize fölött játszik.
De egy sem él addig, míg olvasok százig,
Temető a Tisza, mikor kivirágzik.

A mi szerelmünk is olyan kérészélet,
Alig született meg, máris semmivé lett.
A két szemem mindig sűrű könnyben ázik,
Úgy várom a Tiszát, mikor kivirágzik.

Hűvös őszi eső verdesi a fákat,
Égő szerelemmel mindhiába várlak.
Elnézem a Tiszát, szívem hozzád vágyik,
Halálom a Tisza, mikor kivirágzik.

A tiszavirág (*Polingenia longicauda*) a kérészek (Ephemeroptera) rendjébe tartozó, 8-12 centiméter hosszú, színpompás rovar, melynek szárnyfeszítávolsága eléri a 6-7 centimétert. A víz felszínére rakják a tojásaikat, és lesüllyednek a tó fenekére és ott fúrják a földbe magukat. Főleg tavaszi és nyáreleji rajzáskor figyelhetők meg, amikor násztáncukat járják. A tiszavirág rajzása az esti órákban kezdődik és körülbelül három órán át tart. A rajzás nyitányaként az agyagos partoldalban élő hároméves lárvák felemelkednek a víz felszínére. Feljutásukat a kültakarójuk alatt felhalmozódó gáz segíti. A vízfelszínen bújik elő a lárvabőről a szárnyas rovar. Először a hím szubimágók jelennek meg, amelyek a partra repülnek, ahol vedléssel alakulnak páرزóképes imágókká. Az imágóvá átalakult, hosszú fartoldalékkal rendelkező hímek közvetlenül a víz felett repülve keresik a nőstényeket. A nőstények a lárvabőről kibújva azonnal páرزóképesek. A párzás után a nőivarú egyed a folyó felett repülve megkezdi a kompenzációs repülést. A Tisza felett 5-10 méteres magasságban halad a folyásiránnyal szemben, majd távolabb leereszkedik a vízre, ahol lerakja a petéit, utána elpusztul. A szárnyas

rovarok olyanná teszik a vízfelszínt, mintha milliónyi kicsiny virággal lenne beborítva. Az egykor Európa szerte elterjedt faj napjainkra a kontinens legnagyobb részéről eltűnt. Hazánkban nagy tömegben már csak a Tiszában és mellékfolyóiban él.

A Tiszavirág

Tizzaszederkény története:

Tizzaszederkény falu első írásos említése 1268-ból való; Seederkyn néven. Az ónodi vár megépítése után - úgy tudom, hogy - annak uradalmához tartozó terület volt és a vár urainak váltakozásával Szederkény tulajdonosai is változtak. Tudomásunk szerint fénykorát az ónodi vár ura Rákóczi György és felesége Lőrántffy Zsuzsana nagyasszony alatt élte. Lőrántffy Zsuzsannára emlékezve a település szobrot emelt a tiszteletére 1994-ben.

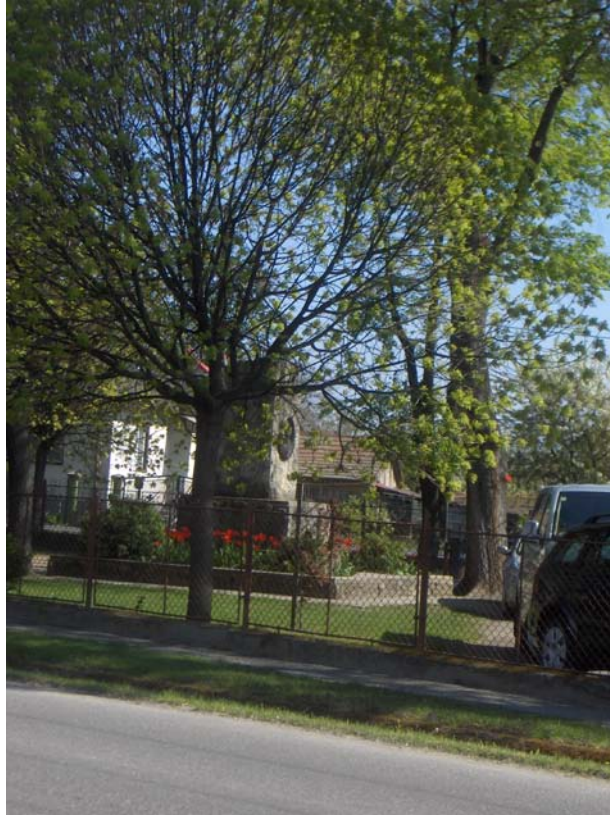
Az Ónodi vár képe a magyar Vikipédiában:

Szederkény Miskolchoz 35 km-re fekszik, az úgynevezett Borsodi-mezőségben, a Sajó és a Tisza találkozásánál, BAZ megyében Északmagyarországon. Miskolcra távolsági autóbusszal Tiszaujvárosig utaztunk, onnan a Borsod Volán helyi járatával utaztunk: át aTizzaszederkény városrészbe.

TizzaszederkényTiszaujváros kertvárosi részét alkotja tiszta virágos utcáival, szép épületeivel, de megőrizve még a régi falusi élet néhány emlékét a csürt, istállót, kukoricaszárítót és a füstölőből átalakított szalonnasütőhelyet. Látogatásunkkor a házak előtt és körül virágos kertcskék virulnak és a fenyők sötétje mellett ezer színben pompázott a sok tavaszi virág és az ébredő természet sokféle zöldje.

Tiszaújváros a szocialista iparosításnak köszönheti létét. A várost 1955. szeptember 9-én kezdték el építeni Tiszaszederkény falu közelében (maga a város is a Tiszaszederkény nevet használta 1970-ig; maga a volt Tiszaszederkény falu ma Tiszaújváros belterületi városrésze). Az építés első ütemében egy hőerőművet építettek, majd, miután megindult a villamosenergia-termelés, megkezdték a Tiszai Vegyi Kombinát építését. Elsőként a festégyár kezdte meg működését 1961-ben, ezt követte pár éven belül a műtrágyagyár, a polietiléngyár, az olefingyár majd a Jabil KFT, mely mobiltelefonok szerelését végzi.

A gyárakban dolgozó munkások számára lakónegyedekre volt szükség. 1962-re lakótelepek épültek, boltok nyíltak. 1961. június 1-jén a községi tanács Tiszaszederkény faluból az új településre költözött. A városépítés első szakasza befejeződött.

A második szakasz során (1962–1965) még több épületet emeltek. 1966-ra 1,464 lakás állt a dolgozók rendelkezésére. 1966. március 31-én Tiszaszederkény hivatalosan is megkapta a városi rangot. 1966 és 1970 között – a városépítés harmadik szakaszában – két általános iskola, egy középiskola és egy művelődési központ épült. A városnak már 10,000 lakója volt. 1970. április 22-én – Lenin születésének 100. évfordulóján – a város felvette a Leninváros nevet.

A 70-es évek folyamán Leninváros intézményeivel és szolgáltatásaival a környező falusi települések valóságos városi központjává vált, aminek eredményeképpen 1981. december 31-én a közeli Mezőcsátról ide helyezték a járási székhelyet.

A 80-as években a város fejlődése némileg lelassult. A rendszerváltást követően 1991. február 1. napjával a város felvette a Tiszaújváros nevet.

A település lakosságának közel 100%-a magyar nemzetiségűnek vallja magát. Kis létszámú roma közösség is él a településen. 2009-es adatok szerint lakosainak száma: 18 021 fő volt 46,041 négyzetkilométernyi területen.

Nevezetességek : A termálfürdő, görögkatolikus templom, Derkovits Művelődési Központ a Városi Könyvtárban, Sport Centrum. A városi közlekedést autóbuszjáratok biztosítják, saját kórháza nincs, de szakorvosi ellátottsága kitűnő. Tiszaújvárosi Termálfürdő - gyógyvize 1200 méter mélységből feltörő 57 Celsius-fokos termálvízzel működik, melynek sókoncentrációja, nátrium-klorid és hidrogén-karbonát tartalma magas, így ízületi, idült nőgyógyászati és urológiai panaszok kezelésére hasznosítják. A medencékben a víz 32, 36, 38 illetve 40 fokos.

Tiszaújváros - „Dél-Borsod ékszere,”- járási székhelyként szervesen kapcsolódik a vidék kulturális, kereskedelmi és ipari életébe.

Rendezvényei:

Minden évben megrendezik az országos színvonalú Triatlon Nagyhetet, amit Triatlon Világkupa zár. 2007-ben a tizenkettedik magyarországi triatlon világbajnokságnak adott otthont Tiszaújváros. Gimnáziumai a művészeti nevelést is biztosítják a tanulóiifjúság számára. A Művelődési Otthon színháztermében gyakran tartanak énekkari, színházi, foltvarrói, tánc, zenekari, irodalmi rendezvényeket, évente Tavaszi fesztivált és karácsonyi rendezvényeket.

Testvérvárosai:

Świętochłowice, Lengyelországban

Rimaszombat, Szlovákiában

Ludwigshafen, Németországban

Csíksereda: Romániában

/Beszélgetőtársaink tájékoztatásai és a Magyar Wikipédia adatai alapján írta Pásztor Lászlóné/

Vicc

Az orvosnál

- Asszonyom, a kegyed férjének az idegei felmondták a szolgálatot. Teljes nyugalomra van szüksége – mondja az orvos.
- Tudom doktor úr, én is mondom ezt neki napjában háromszor – feleli a feleség.

Vajon más gyereke?

- Pisti a játszótéren a felismerhetetlenségig összekoszolja magát.
- Hogy nézel ki? Mindjárt kapsz két pofont! Mondja otthon az anyja amikor meglátja.
- Jaj ne! Lehet, hogy nem is a mi fiúnk!?! – kiáltja az apa.

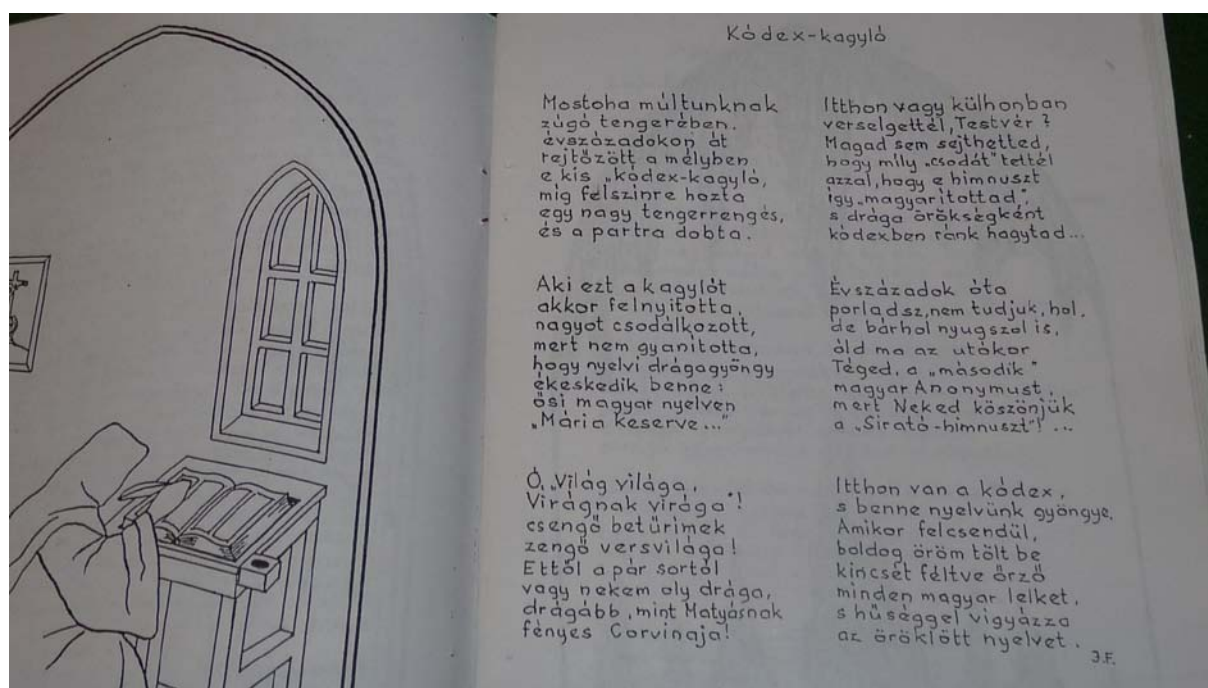
A 2010-es év a Biodiverzitás éve is

A biodiverzitás, magyarul biológiai sokféleség, az élőlények minden öröklött változatosságát jelenti, az ökoszisztémák közti különbségektől az őket alkotó fajokon át az egyes fajokon belüli genetikai variációkészetig. Nemcsak a Föld fajainak sokféleségét, hanem a fajon belüli variabilitást és az élőlényegyüttesek változatosságát is értjük alatta. Az ökológia tudománya foglalkozik a biodiverzitással. A Biológiai Sokféleség Egyezményt 1992. június 13-án írták alá Rio de Janeiróban az ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciáján. Magyarországon 2006. május 22-én került először megrendezésre a biodiverzitás napja.

A magyar Vikipédia alapján összeállította: Pásztor Lászlóné

Kiállítás az OIK-ban Dr. Jáki Ferenc emlékére

A kedves tanár úr, költő és műfordító emlékére emlékkiállítást rendeztem az OIK-ban található műveiből. Igazán meghatott, hogy milyen sokan voltak kíváncsiak rá. Kérem nézzék meg a kiállított anyag egy részéről készült fényképeimet.

Az Országos Idegennyelvi Könyvtár állományában és a Fajszi Gyűjteményben dr. JÁKI FERENC alábbi művei találhatóak meg:

1. Gesztenyevirágok Őszi verőfényben / Jáki Ferenc versei - 111779 ; E 6859
2. Poemoj kaj artaj-tradukoj de D-ro Ferenc Jáki - 111776 ; E 6855
3. Fecskefészek ; Csillagszóró / Jáki Ferenc versei - 111780
4. Kódex versek - 111781

5. Kantante vivi = Énekelve élni: Poemoj kaj art-tradukoj 111777
6. Hungaraj popolkanto en Esperanto - E 2170
6. Világirodalom–világnyelv
/ Aparta represo el revuo Kortárs 1968; Nro 11. / E 678
7. Ekzercaj tekstoj por la lingvo ekzameno - E 20579
8. Fűles Évkönyv 1976 Enhavas: Tanuljon Eszperantóul! Nyelvtanfolyam –
dióhélyban / Jáki Ferenc p. 174-179
9. Fűles Évkönyv 1982 „Holt nyelv-e a latin? 106-111 „ E 5415
10. Fűles Évkönyv 1984 „Holt nyelv-e az ógörög? p.122-128 „ E 5416
11. Fűles Évkönyv 1983 Mini tanfolyam p.211-215 E 5417

Marosvölgyi Anna az OIK könyvtárosa

Szabó Imre mondta a gyászbeszédet

Fényképezte Pásztor László: dr. Jáki Ferenc búcsúztatásán 2010.április 9-én.

A légy neme

Egyszer a feleség bement a konyhába és meglátta férjét egy légycsapóval a kezében.

- Mit csinálsz? – kérdezte a férjét.
- Legyekre vadászok.- válaszolta a férj.
- És mennyit ütöttél le eddig? – kérdezte a nej.
- Három férfit és két nőt – közölte a férj:

A feleség meglepődve kezdte meg:

- Honnan tudod melyik a férfi és melyik a nő?

A férj válasza:

- Három a sörösüvegen, kettő a telefonon ült!

Küldő: Ballán Mária

Eszperantista rendezvények 2010. Nagyvárad

/Nagyvárad címere a magyar Wikipédiából/

A magyar határhoz közel fekvő várost Várad néven is emlegetik, mely: kis vár-at jelentett egykor. Nagyvárad, románul Oradea, /latinul Magnowaradinum/ a Sebes-Körös partját öleli körül és a váradí dombokig terjed. A Bors nevű közúti határállomástól mindössze 10-kilométerre van. Budapesttől 250 km-re fekszik, Kolozsvárhoz 152 km a távolsága. A legközelebb eső magyarországi nagyváros Debrecen, ahová sokan járnak dolgozni és tanulni. A romániai Bihar megye székhelye. A település a régió legnagyobb városa, melynek - beszélgetőpartnereink szerint - körülbelül 300 ezer lakosából 100 ezer lehet a magyar ajkú,

bár a hivatalos statisztikák szerint ennél a számnál sokkal kevesebben vallják magyarnak magukat. Láttunk a városbeli sétáink idején arab divat szerint öltözött lányokat aszzonyokat, akik a városban tanuló fiatalok vagy azok hozzátartozói lehetnek. A XI. században földvár állott itt. A monostor melyet **I. (Szent) László** magyar király alapított, a mai vár helyén épült 1083 és 1095 között. A hagyományok szerint I. László király a jelenleg még álló várat a monostor körül a régi földvár helyére építtette meg, részben a monostor, részben az itt átfutó kereskedelmi utak, s a település védelmére. László király ezért telepítette ide a bihari püspökséget. 1095-ben itt temették el a királyt, sírja 1192-től zarándokhely. 1241-ben a tatárok megostromolták, elfoglalták a települést és lerombolták a várat is. *Rogierius spalatói származású püspök*, váradi főesperes a *Síralmas ének* című művében írta le, hogy a tatárok a város lakosságának nagy részét megölték, és sokakat rabságba hurcoltak. (Rogériusz nevét ma városrész viseli.) 1390-ben készült el Szent László lovasszobra, melyet a románok a „Trianoni-paktum” után eltávolítottak, helyén ma II. Ferdinánd, az országegyesítő román király szobra áll. Nagyváradhoz fűződik **Janus Pannonius kanonoki és Vitéz János püspöki működése** 1445 és 1465 között. 1474-ben Ali, szendrői bég serege fosztotta ki a várost, de a várat bevenni nem tudta. Ezután várát megerősítették. A kereskedelmi utak menti város a Hunyadiak korában újra fejlődésnek indult. 1514-ben a Dózsa féle parasztháború leverése után a Temesváron kivégzett Dózsa György testének egy darabját a váradi vár kapujára is kiszögezték elrettentő példaként.

Nagyvárad vára napjainkban

Nagyvárad vára napjainkban

1598-ban a török ismét megostromolta, de 1660-ban mégis török kézre került az erődítmény. Csak 1692-ben szabadult fel. Minden ostrom tovább gyengítette s vár falait, mely azonban ma is áll, de felújítás hiányában igen leromlott állapotban van.

Új székesegyháza 1752 és 1779 között épült.

A XVI. század második felében a reformáció sok követőre talált a város lakói között. Az új vallás hívei főiskolát és könyvnyomtató műhelyt is létesítettek. A város fejlődését sokszor hátráltatta a püspökséggel fennálló viszály. A XIX. század első felében a tűzvész sokat rontott a város állapotán. Az 1848-as forradalom idején ismét megerősödvé jelentős szerepet töltött be, amíg a kormány Debrecenben tartózkodott. A század második felében meginduló iparosodás révén ugrásszerűen nőtt meg a város lakossága az ipari munkássággal.. Nagyvárad a 20. század fordulóján a magyar kulturális élet egyik legjelentősebb központja volt, mely sok író, költőt vonzott oda. Ott élt és alkotott 1900 januárjától 1903 októberéig **Ady Endre** költő és újságíró is, aki a „Holnap” című antológiában jelentette meg írásait többek között Babits Mihállyal, Juhász Gyulával, Balázs Bélával együtt. A város iparának nagymértékű fejlődése a II. Világháború után következett be. Jelentős volt a gyógyszergyára, vegyianyag gyára, ma is működik a gépgyára. A városban és környékén nagymértékű a munkanélküliség, s az elszegényedés. Bár a vár sáncára magas tömbházakat emeltek, az érdeklődők mégis megtalálják a magyar múltnak e kiemelkedő történelmi színterét.

Sok jeles ember született itt, vagy töltötte élete valamely részét az ódon településen. Álljon itt néhányuk neve példaként:

Báthory Gábor (1589.) erdélyi fejedelem
Báthory Zsigmond (1572.) erdélyi fejedelem
Dayka Margit (1907.) Kossuth-díjas színművésznő
Diósy Ödönné: **Brüll Adél** (1872.), Ady Endre múzsája
Fényes Szabolcs (1912.) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző
Pázmány Péter (1570) esztergomi érsek
gr. Rhédey Ferenc (1610) erdélyi fejedelem
Szigligeti Ede (1814) színműíró
Tisza Kálmán (1830.) politikus, a Szabadelvű Párt elnöke, 1875–1890-ben miniszterelnök
Az 1760-as évek elején itt alkotott **Michael Haydn** (1732–1806) zeneszerző, Joseph Haydn fivére.

Itt végezte jogi tanulmányait **Szacsvay Imre (1818-1949)** országgyűlési jegyző, a Habsburg-Lotharingiai uralkodó ház trónfosztását kimondó 1849. április 13-i Függetlenségi Nyilatkozat egyik aláírója. Őt nevezték az akkori „magyar országgyűlés legjellemesebb tagjának”, akit a forradalom leverése után az osztrák hadbíróóság kivégeztetett, és aki Budapesten a Kerepesi úti sírkertben nyugszik. A város évente az ő szobra körül tartja az 1848. március 15-re történő ünnepi megemlékezéseket.

A Premontrei Főgimnáziumban harminchárom évig tanított matematikát és fizikát
Iréneusz Károly József (1854. március 6. – 1929. március 13.) fizikus, tanár, premontrei kanonok, a drótnélküli távíró egyik feltalálója, Nagyvárad egyik legkiemelkedőbb tudósa.

Itt tanított 1908 és 1911 között **Juhász Gyula** költő. 1943. március 7-én emléktáblát avattak tiszteletére a Pázmány Péter Premontrei Főgimnázium (ma Mihai Eminescu Főgimnázium) épületében.

1949 és 1961 között a Nagyvárad Állami Színházban játszott **Kovács Apollónia** a mai Magyarországon is elismert népdalénekesnő, színésznő.

A város nagy jelentőségű épületei közé tartozik többek között a Fekete Sas palota, mely 1907-1909 között épült. A palota helyén állott a Sas fogadó, melynek termében 1798. augusztus 26-án tartották az első magyar hivatásos színelőadást. E jeles eseményt egy, az egykori Sas fogadó faláról lekerült és a palota Kossuth utca felőli erkélyén elhelyezett márványtábla is megörökítette, bár a tábla az épület egyik felújításakor eltűnt és máig nem került elő. A tábla szövege: „E városban ez épületben a színpadról elhangzott első magyar szó emlékére, 1798. augusztus 26 - 1898. augusztus 26. Hálás kegyelettel az utókor iránt, a Szigligeti-Társaság kezdeményezésére Nagyvárad város közönsége.”

Állami Színház (eredetileg Szigligeti Ede nevét viselte), 1899-1900 között építették. Előtte Szigligeti Ede mellszobra, Margó Ede alkotása, melyet 1912-ben állítottak a színház elé. 1948. év őszén mint Nagyvárad Állami Magyar Színház kezdte el első évadát. 1955. november 26-tól román tagozat is működik az egykori magyar színház épületében.

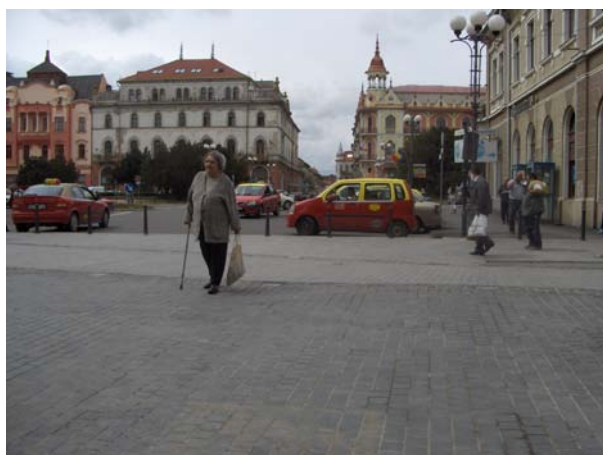
Ady Endre emlékmúzeum. 1955-ben nyílt meg, igazgatója Tabéry Géza író volt. A várost a gyönyörű barokk és a szecessziós épületek teszik felejthetlenné.

Szacsvey Imre szobra

A romániai és magyarországi eszperantisták

2010. május 7-9-ig terjedően együtt ünnepelték Nagyváradon a Nagyvárad Eszperantó – Társaság fennállásának 100. éves évfordulóját

A dokumentumkiállítással egybekötött ünnepi szimpozionon 51 fő vett részt. Két helyszínen zajlottak a rendezvények. A kiállítás és a megnyitója a „Gheorghe Sincai” Megyei Könyvtárban, az előadások többi része a „Lórántffy Zsuzsanna” Református Kulturális Központ emeleti tanácskozó termében történtek. A Nagyvárad Eszperantó-Napokat Makkay Attila - a Nagyvárad Eszperantó Társaság elnöke nyitotta meg üdvözlő szavaival. A főrendező: dr. Budaházy István volt. Románul Monosi Lóránt köszöntötte a megjelenteket a város és egyben a Megyei Könyvtár nevében. Utána következtek: dr. Budaházy István, Barabás Zsuzsa előadásai a Nagyvárad Eszperantó Társaság 100 évének bemutatására, majd a nagyértékű kiállítás megtekintése. Este ismerkedési est volt közös vacsorával. Május 8-án ismét előadások következtek: Szűcs Irén, Oláh Judit, Csapó János, Filepp Zita, Budaházy Mária-tól. Majd.hozzászólások következtek. Könczöl Ernő Egerből, Cséti Imre Debrecenből, Pásztor Lászlóné Miskolcraól, Aurora Bute temesvári eszperantista üdvözölte a jelenlevőket ünnepi köszöntőt mondva, aztán a szimpozionot Monosi Lóránd szavai zárták. Az ünnepi ebéd előtt igazi költői párosszal adta elő Makkay Attila úr Baghy Gyula magyar-eszperantista költő: Eszperantista vagyok (Mi estas Esperantisto) című versét, mely nagy sikert aratott. A magyar vendégeken kívül az ünnepség román díszvendégei közé tartoztak: Aurora Bute kisasszony és Marian Butan professzorasszony Temesvárról, Nagy Josif docens úr Bukarestből, Dr. Lázár Gábor állatorvos a feleségével Kovásznáról, dr. Doru Neagu professzor úr Slatináról, a Crancau házaspár, a Scurt házaspár, László Mária, Weis János

Nagybányáról, Stier Gabriella, Szatmárnémetiből, jöttek Nagyfaluból Arany János szülőhelyéről is ...

Ebéd után városnézésen vettünk részt eszperantó nyelvű idegenvezetőkkel (Farkas Antal, Csapó János). Másnap délelőtt bár esett az eső, ez nem zavart bennünket a várlátogatásban. De egy másik csoport egy termálvízű fürdőhelyet látogatott meg, és ezzel a programmal nagyváradi kirándulásunk bezárult. Magyarországot kilencen képviseltük: Debrecen, Eger, Miskolc és Tokaj városokból. A rendezvény nagyon ügyesen, körültekintően szervezett volt. A nagyváradi eszperantó-társaság aktivistái – előadásokat tartottak, vagy idegenvezetést végeztek, minden az eszperantó nyelv magas fokán történt. Hallottuk, hogy a kiállítás még egy hétig tartott nyitva és az egy hét alatt az eszperantó nyelvi kulturáról több előadás is elhangzott. A helyi sajtó élénk figyelemmel kísérte az eseményt, több cikket is megjelentetett róla. Pucioasa városból: DB, Mircea - rádióamatőr rádió-üzenetben szintén eszperantóul köszöntötte a rendezvényt. Mi külföldi vendégek örültünk a 100. éves mozgalom sok-sok dokumentumát látva, hiszen ez mind megannyi emléket jelent a klub életéből. Most sajnáltuk igazán, hogy a mi nagy miskolci eszperantista vezetőnk dr. Győry Nagy Lajos eszperantista iratanyagát elvitték a Fajszi gyűjteménybe, onnan Söjtörrre kerültek feldolgozásra, de a mai napig nem tudunk ezek sorsáról. Bizony nekünk is hamarosan szükségünk lenne ezekre a dokumentumokra, mivel Miskolcon 3 év múlva lesz 100. éves az eszperantó-mozgalom. De azért mégsem kell szégyenkezniük, mert a mi domunetumaink is szépen gyűlnek és bizony nekünk is lesz mit tárnunk majd a kiállításunkat megszemlélők elé.

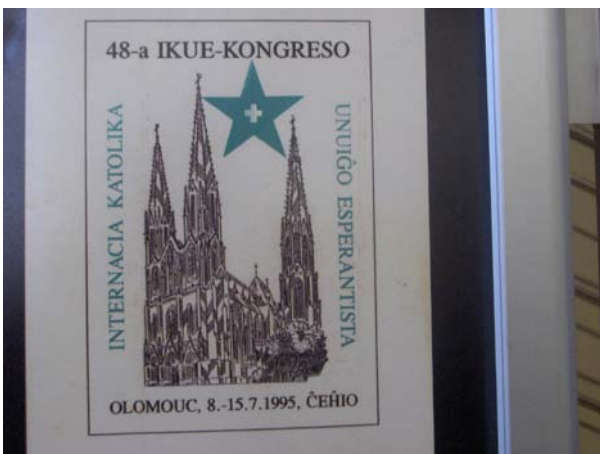
Ezúton is köszönetet mondunk a meghívásért Makkay Attila elnök úrnak, a szíves vendéglátásért a nagyváradi eszperantisták részéről, a szívet melengető baráti szavakért, gesztusokért. Felemelő érzés volt résztvenni az ő örömnepükön, megismerni általuk a csodálatos városukat, és kezetszorítani mindazokkal, akikkel ott találkoztunk.

További sok sikert kívánunk számukra szeretettel:

a Pásztor házaspár Miskolcraól, Juhász Margit tokaji eszperantista társunk nevében is.

Szálláshelyünk

A fényképeket Pásztor László és felesége készítette.

Nemzetközi Ifjúsági Nyelvi Tábor Jászberényben

/Magyar Vikipédiából Jászberény Város címere/

Jászberény város az Észak-Alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében fekszik; a Jászberényi kistérség központja. Lakóinak száma 27 134 fő (2009). A megye második legnépesebb városa. A Zagyva folyó két partján terül el, Budapesttől 79 km-re keletre. A megyeszékhely, Szolnok kb. 45 km-re található

Az IJL 2010. július 11 - 18. lesz Jászberényben.

A tábort amely valójában egy nagy épület hatalmas udvarral és játszótérrel - a várostól 10 km-re, - igazi természeti környezetben helyezték el. Az egész terület a Hajta természetvédelmi körzethez tartozik.

Délelőttönként az eszperantó nyelvet tanulhatják a táborlakók két szinten. Az alapfokot **Teresa Kapista** szerb eszperantista hölgy, a haladókat **Stanislaw Mandrak** lengyel eszperantista fogja oktatni. Lehetőség van 1 - 2 napot is eltölteni ott, vagy csak nappal résztvenni a tábor életében.

A program, jelentkezési lap és egyéb információk az alábbi honlapon található meg:

<http://ijl.atw.hu>

Ha igazi eszperantós környezetben szeretnének egy hetet eltölteni, plussz még a nyelvtudást csiszolni, nincs más teendő, mint kitölteni a jelentkezési lapot.

Különösen fontos ez azok számára, akik csak a diploma könnyebb elérése érdekében kívánják az eszperantó nyelvvizsgát letenni. Hiszen a vizsgák színvonala az egyéni felkészülést bizonyítja, ehhez viszont a nyelvhasználat gyakorlottsága elengedhetetlenül szükséges!

A jelentkezők között már vannak fiatalok Oroszországból és a nyugat-afrikai demokratikus országból Ghánából is!

Szervező:
Harnyos Ferenc
+36 /70/450-1686

Vasutas Eszperantisták Baráti Találkozója Pécsen

2010 júl. 2-a és 4-e között Pécsen tartjuk a 42.Országos Vasutas Eszperantó Baráti Találkozót. Pécs ez évben Európa kulturális fővárosa, így a fenti időben is számos rendezvény zajlik. Ezekről tájékozódni lehet az interneten is (www.pecs2010.hu).

Program

Július. 2. péntek

Kirándulás I. A 13:30-kor induló, menetrendszerinti vonattal Palkonyára utazunk, ahol meglátogatjuk a helység híres pincesorát. Ott borkóstoló lesz, a villányi térség ismert vörös boraiból, és helyben vacsorázunk. (Korlátlan fogyasztás). Pécsre visszatérés az esti menetrendszerinti vonattal. (A jelentkezők minimális létszáma 10 fő)

Kirándulás II. Azok részére, akik nem vesznek részt az I. kiránduláson, helyi kirándulást szervezünk, helyi autóbusszal Pécsen a Tettyére, ahol a mésztufa Sárkány barlang, a Pintér kert arborétuma, és a néhai dervis iskola romjainak megtekintése szerepel a programon. Gyönyörű kilátás a városra, fényképezési lehetőség. Visszatérés a városba gyalogosan, vagy kívánságra autóbusszal.

Ha addigra megnyílik, kb. másfél órás kirándulás a város alatt lévő pincékben és barlangokban. (sportos öltözék szükséges)

A kiránduláson résztvevőknek a vacsora egyénileg.

Július 3. szombat

Városnézés I. Kilenc órakor kezdődik a föld alatti 7 karélyos ókeresztény kápolna, (cella septichora) és sírépítmények (kr.u. kb. IV.századból), az ezer éves püspökség főtemploma, a dóm, dómmúzeum, és az altemplomban a 2 éve újra temetett Janus Pannonius püspök költő síremlékének megtekintése.

Megfelelő számú érdeklődő esetén eszperantó nyelvű katolikus istentisztelet a *Gházi Kaszim* pasa dzsámija helyén működő templomban, délben.

Ebéd: 14.00-15.00

Kötetlen beszélgetés: Az ebédet követően, kötetlen beszélgetés aktuális vasutas eszperantó-mozgalmi témákról. Várható időtartam: 1 óra

Koszorúzás: A kötetlen beszélgetést követően közösen megkoszorúzzuk dr. Bácskai István emléktábláját az Eszperantó parkban.

A koszorúzást követően kívánság szerint lehetőség lesz különböző, a közelben lévő múzeumok megtekintésére (Vasarely, Csontváry, Zsolnay) és kiemelkedő lehetőség Munkácsi monumentális Krisztus trilógiájának megtekintésére.

Vacsora: 19.00-20.00

Este az Európa Kulturális Főváros rendezvényein részvétel szabad program keretében.

Július 4. Vasárnap

Reggeli: 7.30-.30

Városnézés II.

Pécsen több nemzetiség és vallás él együtt, ennek egyik jele, hogy a török hódoltság idejéből ránk maradt *Jakovali Hasszán dzsámi* ma amellet, hogy múzeum, az ismét megjelent iszlám hitűek imahelye is. A 9 órakor kezdődő városnézés keretében megtekintjük a dzsámit, elsétálunk *Memi pasa* fürdője és egy ásatási hely mellett a városközpontban, továbbá a *Posta palota* mellett (itt eredeti Zsolnay épület tető és épület burkolatok láthatók), majd az izraelita *Zsinagóga* és az újjáépített főtér, a *Széchenyi tér* megtekintése következik.

Ebéd:12.00-13.00 Ebéd után szabad program. Ennek keretében ajánljuk az EKF programjait.

Egyéb:

Szállás lehetőség: Vendégházban (Pécs, Damjanich u. 11.) vagy a Janus pannonius Tudományegyetem Műszaki karának kollégiumában (Pécs, Boszorkány u.22.) lesznek a szállás lehetőségek lefoglalva. Távolságuk egymástól kb. négyszáz méter. A vasútállomásról városi autóbusszal jól megközelíthetők, zárt parkoló a gépkocsik részére a vendégház, illetve a kollégium udvarában. Mindkét szálláshelyen mód van a találkozó előtti illetve az azt követő időre szállást foglalni, ha valaki úgy gondolja, hogy a Kulturális Főváros programjai érdeklők, és azokon részt szándékozik venni.

Étkezési lehetőségek: A szervezett étkezés az Egyetem Műszaki karának kollégiumában lesz, ezen kívül az I.sz. Kiránduláson résztvevők részére Palkonyán. Az étkezéseket szombaton és vasárnapra ebédre, továbbá szombaton vacsorára és vasárnap reggelire lehet megrendelni.

Fontos tudni: A jelentkezési lapokon feltüntetett programköltségek, a jelenlegi ismeretek alapján lettek kalkulálva, nem lehet kizárni a kisebb mértékű változás lehetőségét. A költségek nem tartalmazzák a közlekedési költségeket.

Pécs, 2010. április 1.

A szervezők

Az alábbi kép a Tettey-romokat mutatja Pécsen (Kép a Magyar Wikipédiából):

További információk

A Nemzetközi Rendezvénynaptár megmutatja magyarul és eszperantó nyelven is az eszperantó – nyelv gyakorlási lehetőségeit világ ilyen nyelvű rendezvényeiről. De, a honlap még nagyon sok érdekes dologról ad tájékoztatást, ezért ajánlom szíves figyelmükbe a Kulturális Eszperantó Szövetség Budapest: www.eventoj.hu című honlapját.

Pásztor Lászlóné

Székely Tibor
KUMEVAVA
Az őserdő fia

Eszperantó nyelvről magyar nyelvre fordította:

Ertl István

-Folytatás –

7. Tatufogás

Ott hagytuk egyetlen aznap reggeli zsákmányunk maradványait, és az őserdő belseje felé indultunk. A dzsungel egyre sűrűbb lett, mind gyakrabban kellett macheténkkel utat törnünk magunknak. Előbb Kumevava haladt elől, majd amikor kifáradt, én váltottam föl. Lasan jutottunk előre. Testünket minduntalan ágak horzsolták, tüskék szurkálták, bőrünk kisebesedett.

Amikor éppen én haladtam az élen, a fiú egyszer csak megragadta az övem, és akkora erővel rántott hátra, hogy a földre estem.

- Mit csinálsz? – förmedtem rá. – Miféle tréfa ez?
- Maradni földön, Nyikucsap! – kiáltotta és mellém térdelt.

Magam elé néztem és egy hatalmas boát pillantottam meg. Az óriáskígyó lassan tekeredett ágról ágra. Legalább négy méteres volt. Az állat kecses testének barna és fekete mintái egyfajta szépséget kölcsönöztek neki. De valahogy ott és akkor nem tudtam gyönyörködni ebben a szépségben.

Mozdulatlanul hevertünk a földön, míg a bestia méltóságteljesen lefejtette magát az ágról és lassan továbbtekergett. Tudtam, hogy ez a kígyófajta nem mérges, de mégis nagyon veszélyes. Rendszerint körbetekeri áldozatát – állatot vagy embert egyaránt - aztán szörnyű szorításával összeroppantja a csontjait, végül lenyeli a szerencsétlent. A boa hihetetlenül szélesre tudja tátani a száját. De ha vaddisznót, vagy más nagy vadat nyel le, gyomra akkorára dagad, hogy utána mozdulni sem bír. Így aztán akár két hétig is ugyanazon a helyen hever, ahol elejtette áldozatát, hiszen emésztése ilyen sokáig is eltarthat. Ilyenkor a boa veszélytelen, könnyűszerrel el lehet fogni, vagy meg lehet ölni.

Amikor a kígyó tovasiklott az erdő harsány zöldjében, feltápáskodtunk és én megköszöntem kis barátomnak, hogy ismét megmentette az életemet. Csak ennyit felelt:

- „Aki jól figyelni, annak két élete” – mondani Maloa.
- Csakhogy nekem két élet sem volna elég ebben az őserdőben!

Alig indultunk tovább, társam máris újból megállt és figyelmesen hallgatózni kezdett. Tőlünk balra valami mozgott. Már meg is jelent a zaj okozója: egy hatalmas tatu volt az, soha nem láttam még ekkorát. Mihelyt észrevett bennünket, összegömbölyödött: nagyobb volt egy futball-labdánál. Háromrétegű páncélja kiváló védelmet nyújtott neki, épp csak két kis lyuk maradt rajta, egyik a háromszögletű feje, a másik hosszú farka számára. De még ezeknek a testrészeknek is megvolt a maguk páncélja.

A meglepett állat egy percig meg se moccant.

Kumevava ki is használta ezt a pillanatot: elkapta az állatot, és diadalmasan felém mutatta. De amikor már éppen összekötözte volna a tatut, az egy hirtelen mozdulattal kifordult a kis indián kezéből és villámgyorsan eltűnt a sűrűben. Kumevava késlekedés nélkül az állat után vetette magát, de hamarosan egy tüskés bokor állta útját, így le kellett mondania az üldözésről. Én is rohantam, hogy segítségére legyek, próbáltam utat törni neki a liánok között, de már későn. Csak azt láthattuk, hogyan surran be a tatu egy lyukba egy kis domb aljában. Ez lehetett az ürege.

- Vava, nagyon sajnálom, hogy kicsúszott a kezünk közül. – mondtam, hogy megvigasztaljam. – Ez ma már a második elveszett zsákmány.

- Még nem elveszett teljesen. Maloa, öreg indián mondani: „Megpróbálni minden és csak

azután mondani: nem lehet.” Mi próbálni füsttel kiűzni odúból. Én megint csinálni tűz.

Kis barátom ezzel leguggolt és tíz percen belül újra két száraz ágat dörzsölgetett egymáshoz. Végül lángra lobbant a tűz.

Időközben ismét sikerült elegendő gallyat gyűjtenem és a láng hamarosan vidáman pattogott. Ekkor égő gallyakat és főleg sok száraz fűvet tömknödtünk abba a járatba, ahol az állatot eltűnni láttuk. Utána zöld leveleket gyömöszöltünk a lyukba, abból a fajtából, amely égéskor sűrű fehér füstöt ad.

A kis indián ekkor lemetszett egy nagy, friss pálmalevelet és ügyes kézzel legyezőt hajtogatott belőle. Rögtön a tatuodú bejárata elé kuporodott és a legyezővel hajtani kezdte a füstöt a járat felé. Megkért, hogy közben kerítsek minél több ágat és levelet és elmagyarázta, melyik fajta ad sűrűbb füstöt a többinél.

Az állandó legyezés nagy erőfeszítést kívánt. A kis indián egész teste verítékben úszott. Kis idő után felváltottam, így magam is meggyőződhettem róla, milyen kegyetlenül nehéz munkára vállalkoztunk. Rólam is dőlt a víz.

Az üreg már megtelhetett füsttel, mert a dombocska repedéseiből is füstpamacskok bodorodtak elő. Hallottuk, hogy az odú mélyén egy test ütközik újra és újra a falnak.

- Tatu ideges! – szólt a kis vadász. – Állat már nem tudni, mit csinálni. Mérgező – s futni egyik oldalról másikra, akarni kitörni fal és kimenni.

Szegény pára biztosan szörnyű kínokat állt ki a füstben.

Kumevava mégis örült.. Nem mintha szerette volna kínozni az állatokat. Épp ellenkezőleg, szerette őket. De mint minden vadász, ő is harcban állt a vaddal, nem ismert más célt, mint a győzelmet, mindenáron. Az állat ravasz, a vadásznak még ravaszabbnak kell lennie. Vetélytársak ők, mindkettő fölül akarja múlni ellenfelét.

Hirtelen rohanó lábak dobogását hallottuk a járatból. A füsttől elbódult tatu jelent meg előttünk. A kis indián rögtön eldobta a legyezőt és az odú bejáratánál termett, hogy elkapja az állatot. De az rendkívüli lélekjelenléttel megfordult, hogy visszameneküljön lakhatatlanná vált otthonába. Kész volt inkább megfulladni, mint ellenségének, a vadásznak kezére kerülni. Az utolsó pillanatban Kumevavának mégis sikerült két kézzel elkapnia a farkát.

- Nyikucsap, Nyikucsap, segítség! – kiáltotta fiú, akit a tatu teljes erővel húzott az adú felé. Odaugrottam és belekapaszkodtam a csontos gyűrűkkel borított farokba, hogy Kumevavával együtt megpróbáljam visszatartani. Ketten is alig bírtunk ezzel a nem is túl nagy állattal. Karmait belevájta az üreg padlójába és kétségbeesetten igyekezett menteni a bőrét.

Végül mégis kirángattuk. Elég volt egy ütést a fejére mérnünk a machete nyelével, hogy eszméletét veszítse. Így már nyugodtan meg tudtuk kötözni, a fakéreg alól szerzett rostokat használva kötél gyanánt.

Mindketten elégedettek voltunk. Leültünk, hogy kipihenjük az izgalmakat és a fáradságot. Hangosan gondolkoztam:

- Megszomjaztunk mindketten, mi? Kapóra jönne most egy korty víz!

Kumevava fölállt és egy lelógó liánhoz lépett.

Két erélyes machetecsapással lemetszett a liánból vagy másfél méternyit, majd felém nyújtva így szólt:

- Itt víz, Nyikucsap inni!

Elmosolyodtam, tréfának véelve a szavait. Hitetlenségem láttán a fiú szájához emelte a lián egyik végét, a másikat pedig egy kicsit magasabbra tartotta. Abban a pillanatban kristálytiszt víz buggyant elő a lián végén, akár egy forrásból.

Nem győztem csodálkozni, amikor magam is hasonló módon oltottam szomjamat a tiszta és jóízű vízzel.

- Te, Nyikucsap, nem ismerni vízlián? Találni ezek erdőben.

- Nem ismertem. De te hol tanultad mindezt, Kumevava?

- Idő és szükség legjobb tanítók. Te tudni, ki mondani.

- Ki más, mint Maloa, az amazóniai őserdők bölcs öregje!

8. Utolsó este az őserdőben

Az árral szemben evezve visszafelé tartottunk táborhelyünkre. A piroga fenekén a teknőc-tojás csomag mellett ott feküdt az alaposan összekötözött tatu, egy vadpulyka és két zöld-piros színű papagáj is. A madarakat Kumevava nyíllal ejtette el. Tanúja voltam, hogy negyven méternyi távolságból is csalhatatlanul eltalálja a célt, s ha kell, kétszer ilyen messzire is képes kilőni a nyilát.

Amikor gratuláltam ügyességéhez, csak annyit felelt, hogy felnőtt indián vadászok kétszer ekkora távolságból is eljuttatják a nyilukat és akár nyolcvan méterre is biztos kézzel lőnek célba.

Egyórás evezés után értünk bárkánkhoz, melyet nagy meglepetésünkre a parthoz jóval közelebb találtunk és a hajótörzs nagy része is kiállt a vízből. Tehát megkezdődtek a javítás munkálatai.

Közelebb érve láttuk, hogy társaságunk minden férfitagja nekigyürkőzött a kötélhúzásnak. A kötelet egy nagy fa alsó ágán vetették keresztül, így a hajót nemcsak közelebb tudták juttatni a parthoz, de meg is tudták emelni.

Társaink is észrevettek és láthatólag találgatásba kezdtek utunk sikeréről. A munka vezetője, a kapitány is látta, hogy munkásai figyelme ránk terelődik, ezért szünetet rendelt el. Az utasok körénk gyűltek. A nők és a gyerekek is odafutottak a tábortűz mellől, hogy lássák partraszállásunkat. Igazából nem mi ketten álltunk a figyelem középpontjában, hanem sokkal inkább a vadászszákmányunk. A hajnali munkakezdéstől mostanáig – dél felé járt az idő – nem ettek még semmit, érthető hát, hogy mindenkinek az járt az eszében, hozunk-e valami harapnivalót.

Zajos tetszésnyilvánítás fogadta, amikor sorban előramoltuk a zsákmányt: kiderült, hogy ennyit nem is tudunk megenni egy nap alatt.

Három fiatal társunk vállára emelte a kis indiánt és vidám diadalmenetben, kiáltozva, nevetve hordozták körbe a tábortűz körül.

- Nagy vadász vagy, ha harminc embert is el tudsz látni a nyiladdal. Nem is tudom, hová lennének nélküled! – mondta az az öregúr, aki pénzt gyűjtött Kumevava számára.

Kumevava mintha meg sem hallotta volna a dicsérő szavakat: csak mosolygott a maga nyugodt módján.

Míg a többiek visszatértek a hajóvontató kötel mellé, mi két útitársnőnk segítségével nekifogtunk, hogy megnyúzzuk a zsákmányt és elkészítsük az ebédet. Az indián fiú egyszer csak eltűnt az erdőben, de pár perc múlva már vissza is jött, kezében levelekkel: egyfajta erdei hagyma volt, mely nagyon jól jött a hús készítéséhez, mivel semmiféle fűszerünk nem volt. A fiú aztán fakéreg darabkákat is hozott, melyeket gondosan porrá őrölt két kő között. A por íze a paprikáéra emlékeztetett és már egy csipetnyi is elég volt belőle, hogy megjavítsa az étel ízét.

- Egy...kettő...hó-rukk! – hallottuk a kapitány hangját. Ezt követte a kötélhúzó hórúkkja és nyögése, amelyből sejthettük, milyen nagy erőfeszítésre van szükség. Utána reccsenés szerű hang: de csak a kötel súrlódott a nagy faágon. Jól látható volt, hogy a hajó lassan megmoccan.

Ez a jelenet még jó párszor megisméltődött és a hajó mindig egy kicsivel közelebb került a parthoz. Amikor láttam, hogy a tűzhelynél nálam nélkül is boldogulnak az asszonyok, én is beálltam a kötélhúzó közé.

- Kész az ebéd! – kiáltotta kisvártatva egyik „szakácsnőnk”.

Mintha megfellebbezhetetlen parancsnak engedelmessé válnának, mindenki otthagytott csapat-papot (beleértve a kapitányt is) és a tűzhöz szaladt, ahonnan sült hús nyálcsordító illata áradt

Igazságosan szétszöttük a teknőcujásokat és a tatuhúst, a madarakat pedig meghagytuk vacsorára.

A tat uhusa fehérnek és puhának bizonyult. Bár egyikünk sem kóstolt tatuhúst azelőtt, most mindnyájan igen ízletesnek találtuk.

Ebéd után folytattuk a hajó kivontatását. Amikor a hajóorr már nagyon megemelkedett, a tathoz is hozzáerősítettük a kötelet, hogy megmaradjon a jármű egyensúlya.

Estére megvoltunk ezzel a munkával is. Most már pontosan láthattuk, hol ütött léket a hajó oldalán a víz alatti fatörzs. Csupán két deszka ment tönkre és kapitányunk kijelentette, hogy másnap reggel könnyen helyreüjtjük a hibát. S ha így lesz, délután már folytathatjuk is utunkat.

- Ezek szerint holnap lesz az utolsó napunk itt? – kérdeztem és arra gondoltam, szomorú, hogy ilyen hamar el kell válnom kis barátomtól.

- Úgy van – mondta a kapitány -, és ezt aligha sajnálja bárki is.

Nem akartam ellentmondani neki, ezért gondolataimat megtartottam magamnak. Kumevava épp ekkor tekintett rám és szemében szomorúságot véltem felfedezni.

Aznapra véget vetettünk a munkának. Sokan pihentek, mások a folyónál tisztálkodtak.

- Nyikucsap, jönni nézni valamit – mondta Kumevava és az őserdő sűrűjébe vezetett, ahová még behatoltak a lenyugvó nap sugarai.

- Én sétálni kicsit környéken és meglátni ösvényt, ahol állatok reggel és este menni folyóhoz inni víz. Nyikucsap akarni jönni velem látni állatok?

Természetesen akartam.

Megmutatta az ösvényt, melyen egymást érték az állati nyomok. Kumevava elmondta némelyikről, micsoda: úgy olvasott bennük, mint mások a könyvben. Azután fölmásztunk egy magas fára a folyó közelében. Letelepedtünk egy vastag ágra, ahonnan kitűnő rálátás nyílt a folyóra és az ösvényre.

Alig helyezkedtünk kényelembe „páholyunkban”, máris gyereksíráshoz hasonló hangot hallottunk.

- Mi ez? – kérdeztem.

- Majmok – felelte halkán és mutató ujját szájára tette: legyen csendben, ne áruljam el jelenlétünket az állatoknak.

Igaza volt. Egy perc múlva megmozdult a szomszéd fán egy ág és egy egész majomcsalád mászott le róla. A nagy hímet kisebb termetű nőtény követte, hátán kicsinyével. Barnák voltak, farkuk hosszú, mozgékony. A vízhez siettek, ittak és fürdés közben bolondos játszódásba kezdtek. A kis majmot tetőtől talpig megmosdatta az anyja, pontosan úgy, mint bármelyik gondos mama a gyerekét.

Ekkor arra lettünk figyelmesek, hogy valami mozog az alattunk húzóó ösvényen. Egy hangyász jelent meg: lassan méltóságteljesen ballagott a víz felé. Akkora volt, mint egy jól megtermett kutya, farkáról hosszú szőrszálak lógtak és testének ez a nemes ívű dísze minden lépésénél meglendült. Legfurcsább mégis az állat vékony, majdnem fél méter hosszú feje volt, amely hegyes csúcsban végződött. Időnként kinyitotta a száját és hosszú, keskeny nyelvét kiöltve belesöpörte az ösvényen található hangyákat. Hosszú szőrzete testén és farkán egyaránt fekete-fehér csíkos volt. A hangyász lábán a karmok megnyúltak, görbék, ezért a járása nehézkes. Ennek ellenére szép állat, mozgásában van valami olyan fenséges, hogy visszafojtott lélegzettel figyeltük.

Kumevava váratlanul megragadta a kezemet. Mi izgathatta fel? Követtem tekintetét és

egy már ismert, fekete-pöttyös sárga bundát pillantottam meg: Jaguár! A ragadozó ütemes, ruganyos léptekkel közeledett a csapáson. Méltóságteljes mozgásában ezúttal volt valami könnyed gondtalanság, hiszen nem vadászni indult, csak esti vízivásra.

A szívem hevesebben kezdett dobogni. Tudtam, hogy három méterrel alattunk haladt el az amazóniai dzsungel királya: az a vadállat, amely előtt az őserdő minden lakója reszket a félelemtől. Ezért rendkívül meglepett, aminek a következő pár percben tanúja lehettem. Nyilvánvalónak véltem, hogy mihelyt a jaguár leér a vízhez, minden állat igyekszik majd menteni az irháját. Legnagyobb megdöbbenésemre semmi ilyesmi nem történt. A majmok tovább fürdették kicsinyüket, a hangyász hosszú, hegyes végű feje félig még mindig a vízben volt, amikor a jaguár a folyóhoz ért, hogy ivóhelyet keressen magának. Fejét a víz fölé hajtotta és úgy lefetyelt, akár egy nagy macska.

Kérdően tekintettem kis barátomra. Ezt vajon mivel magyarázza?

- Reggel és este ivás alatt erdőben béke...Állatok nem megtámadni egymás – súgta válaszképpen Kumevava.

Így már érthető volt. Az állatok tehát fegyverszünetet kötöttek azokra a reggeli és alkonyati órákra, amikor a legádázabb ellenségek is megbékélnek a vízivás idejére. Nehéz ezt megértenie annak, aki nem ismeri az őserdő titkait. Mi azonban egyre inkább tagnak érezhettük magunkat a dzsungel nagy családjában.

A jaguár befejezte a ivást, kétszer is kinyújtóztatta tagjait, mint egy álmos cica. Aztán körbenyalogatta magát és újra eltűnt a dzsungelben, ahonnan az imént előbukkant.

Alig tűnt el öt perce, amikor egy újabb nagy állat lépett színre: egy tapír, nyomában nála valamivel kisebb párjával. Óriás disznókhöz hasonlítottak, hosszú, lelógó ormányuk volt. A tapír az amazóniai őserdő egyetlen vastagbőrű állata.

Amíg a tapírpár egymást bökdösve a sekélyesben dagonyázott, a többi állat egymás után visszaindult az őserdőbe. Kumevava időközben kiválasztotta legerősebbik nyílveaszjét, ellenőrizte, rendben van-e, aztán lövésre készen az íj húrjára helyezte. Így várakozott pár percig, amíg a tapírok is megunták a fürdözést és a dzsungel felé indultak. A nőstény haladt elől. A kis indián teljes erejéből megfeszítette az íját és kilőtte a nyilat, mely mélyen belefúródott a hátul haladó kan tarkójába. Olyan pontosan célzott, hogy a tapír abban a szempillantásban összerogyott és mozdulatlanul fekvé maradt. Bárhol másutt találta volna el a tapírt, megeshetett volna, hogy az állat még hosszú ideig futkos az erdőben, mielőtt kiszenvedne.

Gyorsan a földön termettünk és megpróbáltuk megemelni a zsákmányt, hogy táborhelyünkig vonszoljuk. De egy tapodtat sem tudtuk odébb húzni, egy mázsánál is többet nyomhatott.

Ezért visszamentünk a táborba és megkértük tíz útitársunkat, hogy jöjjenek velünk segíteni. Négyen fáklyákat hoztak – időközben teljesen besötétedett -, mindenki más a tapírt ragadta meg, de így is csak nagy kinnal sikerült a táborba vinnünk, ahol nagy csodálatot keltettek az állat méretei. Az örömmel vegyes csodálat annak is szólt, hogy a tapír biztosította másnapi táplálékunkat is.

Négy férfi megnyúzta és kibelezte a tapírt. A kivágott húsdarabokat egy közeli fa ágaira függesztették. A disznósonkánál jóval nehezebb tapírsonkát ketten is alig bírták felemelni.

Vitázni kezdtünk, hogy jobb-e azonnal megsütni a húst, vagy hagyjuk ezt a munkát inkább másnapra. Valaki megkérdezte, mit tanácsol a kis indián. Ő azt felelte:

- Maloa mondani: „Nyers vonzani állatok, sült hús embere.”

Őszintén szólva nem tudtuk, mit akar mondani ezzel, csak elmosolyodtunk, mintha szellemességet hallottunk volna. Csak később értettük meg, mi is a mondás mélyebb értelme.

9. Az állatok barátja

Nyikucsap, mi ma lenni utoljára együtt. Délután te elmenni hajón, én visszamenni törzshöz.

Kumevava szokott mosolyával mondta ezt, de egy mozdulata elárulta, hogy ő is fájlalja az elválást.

A hajnal hűvössége mindannyiunkat a tábortűz köré kényszerített. A tűz mellett ott heverték a sült tapírhús-darabok: az éjjel sütöttük meg őket, nehogy a nyers hús szaga odavonzza a ragadozókat.

- Indián barátunknak köszönhetően legalább két napra el vagyunk látva élelemmel.

Javasolom, gyarapítsuk kissé a számára félretett pénzmagot – szólt az úr, aki már a múltkor is ezzel az ötlettel állt elő. Mindenki hozzájárul egy-két pénzdarábba a zacskó tartalmához.

A fiú ezalatt hozzám fordult:

- Jó magatokkal vinni kis gyümölcs is.
- Igen, jó lenne.
- Jönni velem, mi keresni ananász.

Elindultunk az őserdő belseje felé, még hozzá saját tegnapi csapásunkon: könnyű volt rátalálnunk, hiszen letört gallyak szegélyezték. Sokáig hallgattunk, aztán megkérdeztem:

- Honnan tudod, hogy kell lennie ananásznak a közelben?
- Tapírnak, akit tegnap elejteni, ananásztüskék orrában. Ő nem érezni, bőre vastag. Ananász enni talán két óra halála előtt. Gyomrában még friss levelek.

Kis társam egyszer csak megtorpant és megragadta a kezemet. Figyelmesen hallgatózott, majd szemével egy bokrokkal körülvett kis tisztás felé intett. Amit itt láthattunk, felettébb meglepett: két szép őz legelészett gondtalanul a tisztáson, észre sem véve jelenlétünket. Igazán kedves látványt nyújtottak. Sűgva megkérdeztem a fiútól:

- Ehető az őz húsa?
- Nagyon finom.

Így álltunk ott egy darabig, míg a kis indián, az őzek hangját utánozva, furcsa füttyögésbe nem kezdett. Azok felkapták a fejüket és kíváncsian, fülüket hegyezve tekintgettek felénk.

Ekkor valami váratlan történt. A fiú egy fához támasztotta iját és nyilait, majd könnyed léptekkel az őzek felé indult. Már oda is ért hozzájuk, az állatok mégse mozdultak, nyugodtan állták Kumevava tekintetét. Barátom megsimogatta egyikük nyakán a fényes, sima bundát. A kedves állat ezt szívesen vette és még a hátát is hagyta megsimogatni. A fiú azután átölelte az őz nyakát és fejének támasztotta a magáét.

- Őzek szeretni simogatás, jönni, Nyikucsap!

Lassan közeledtem, nehogy egy ügyetlen mozdulattal elriasszam az őzeket. Az egyik nekem is megengedte, hogy megsimogassam az orrát, a nyakát; azután minden látható ok nélkül ugrott egyet. Ettől a másik is megijedt és apró szökkenésekkel mindkettő eltűnt a sűrűben.

- Én nagyon szeretni állatok – mondta a fiú. – Kumevava szeretni őket, beszélni velük, jó barát lenni, nem ellenség, kezében nyíllal.

Nem tudtam mire vélni barátom pálfordulását. Eddig csak vadászként ismertem és az hittem, hogy az állatokban csak vadászszákmányt lát. Amikor észrevette csodálkozásomat, nem késett a magyarázattal:

- Útitársaknak már lenni elég enivaló. Nem kell több vadászni. Öreg Maloa mondani:” Állat csak akkor ölni másik állat, amikor éhes. Ember nem kell rosszabb lenni, mint állat!”

Most hát fiatal barátom jellemének másik oldalával is megismerkedhettem. Még az eddiginél is nagyobb tisztelet kelt bennem iránta.

Kumevava újra kézbe vette fegyverét és tovább indultunk. Egy órát gyalogolhattunk

megállás nélkül. A nap már a fák legfelső ágait érte és ez külön bájt kölcsönzött az erdőnek.

A közelből, egy bokor alól neszezés hallatszott. Egyszerre láttunk meg egy kisebb labda nagyságú teknőcöt. Ő is észrevett bennünket és futásnak eredt, hogy elrejtőzzön előlünk. Utána szaladtam és megpróbáltam megfogni, de hiába. Páncélja csúszott és mi tagadás, tartottam a karmaitól is. Kis társam mosolyogva figyelte ügyetlenkedésemet. Amikor már-már attól tarthatott, hogy a kis állatnak sikerül egerutat nyernie, ő is ott termett és ijának egy ügyes mozdulatával hátára fordította a teknőcöt. Az hiába kalimpált lábacskaival, sehogy sem tudott visszafordulni, vagy elmozdulni onnan.

Kumevava fölemelte a zsákmányt.

- Nagyon jó reggeli nekünk.

Azzal machetéje egy ütésével elkábította a hullót, én pedig gyorsan tüzet raktam, hogy – teknőjével lefelé – megsüthessük rajta.

10. Kumevava szereti a mézet

Míg a tűz mellett üldögélve a teknőcöt sütögettük, Kumevava tekintete szokása szerint ide-oda járt: egyszerre tudta figyelni a fák csúcsait és a földet a lába előtt. Ezért akadt éppen olyan könnyen tapír nyomára, mint lombok közt megbúvó madárfészekre. Váratlanul hozzám fordult:

- Te szeretni méz?

- Persze, hogy szeretem. De ne beszéljünk olyasmiről, amink nincs.

- Semmi nem finomabb mézes ananásznál. Ananász nem sokára lenni és amíg te megsütni teknős, én próbálni méz szerezni arról fáról. Re látni odú fönn fán?

Valahová a magasba mutatott, de olyan messzire, hogy én bizony semmit se láttam.

A fiú először tartályt készített, hogy legyen mibe tennie a mézet. Előbb levágott egy bambusznádat, majd óvatosan elmetszette az egyik csomó alatt úgy, hogy a tartály fenekét éppen a csomó képezze. Följebb a következő csomó alatt vágta el a nádat, így az edény felső vége nyitva maradt. Egy liter férhetett ebbe a „mézesbödönbe”; Kumevava, úgy látszott, kevesellte ezt, mert hasonló módszerrel még egy tartót eszkábált.

Hogy a két keze szabadon maradjon, az edényeket a vállára kellett akasztania. De hogyan kösse össze őket? Persze, ismét fölhalálta magát. Egy magas, világos kérgű fához lépett, bozótvágó késével a földhöz közel bemetszette a kérgét és egy erős rántással hosszú szíjfélét szakított ki belőle. Mozdulata olyan erőteljes volt, hogy a kéreg a földtől egészen az első elágazásig végig hasadt és csak ott szakadt el. Kumevava ezután gyakorlottan lefejtette a kéreg vászonszerű belső rétegét a túlságosan puha külsőről és így hosszú, rugalmas zsinórra tett szert. Ezzel kötötte össze a két edényt és hurok segítségével a vállára akasztotta őket. Végül, hogy tartalékkötelei is legyenek, letépett még néhány csíkot ugyanarról a fáról.

Az alapos nekikészülődés után a fiú lement a folyóhoz, mely a „mézes” fától elválasztott minket. Át akart kelni rajta, de a mély meder alján sűrű, tüskés bokrok tenyésztek; ezért nem volt kedve a folyóba gázolni. Körülnézett, majd egy perc múlva levágott egy fejmagasságban lógó liánt. Felhúzta magát rajta, hogy megállapítsa, megbírja-e a lián a teste súlyát. Mikor meggyőződött a lián szakítószilárdságáról, nagy lendülettel átröpült a folyó fölé, kezével-lábával erősen szorítva a liánt. Szerencsésen földet ért a túlsó parton, majd mintha mi sem történt volna, tovább indult a méhrajnak otthont adó fa felé.

Nem volt könnyű felmászni rá, mert a vastag törzset csúszós kéreg fedte. Kumevava egy percig sem habozott: az egyik magával hozott kötelet nyolcas formában a lábai köré tekerte, így biztonságosabb volt a kapaszkodás, mely azért ezután is nagy erőfeszítést követelt meg tőle.

Így húzódkodott vagy tíz méter magasba. Itt levette lábairól a kötelet, majd dereka köré tekerve a törzshöz kötötte magát. Így szabadon használhatta a kezét, nem kellett tartania a leeséstől.

Machetéjével kiszélesítette az odút. Már első csapásainál lehetett hallani, hogyan döng az üres fatörzs. Ebben az odúban tanyáztak a vadméhek, melyek a házi méhektől eltérően nem csípnek; szerencsére, máskülönben össze-vissza szurkálták volna kis barátomat.

Láttam, hogy benyúl az odúba, kihúzza a méhviaszt, és kinyomja belőle a mézet a bambuszdedényekbe. Újra és újra megismételte ezt a műveletet és közben mindig lenyalta a kezét:

- Nagyon finom ez méz! Én hinni, nincs finomabb egész világon! – lelkendezett.

Amikor mindkét edény megtelt, leereszkedett a fáról. Ismét a lián segítségével lendült át a folyó felett. Rögtön megkínált a mézzel: meg kell mondanom, főséges volt.

Míg én fölvtágtam a sült teknőst, a fiú nagy levelekkel fedte be, majd bekötözte a bambuszdedényeket. Így könnyen kezelhetővé váltak, mégsem kellett attól tartania, hogy kifolyik belőlük a méz.

Amikor elfogyasztotta teknős-adagját, így szólt:

- Te tudni, én mit látni főntről? Hogy közel lenni ananászföld. Mi odamenni.

Valóban, tíz percebe sem telt, míg odaértünk a kaktuszszerű növényekből álló bozóthoz, melyeken hosszú, tüskés, kardszerű levelek meredeztek egyméteres magasságig. Kérdő tekintetet vettem a fiúra.

- Itt ananász, Nyikucsap. Nem látni?

Tényleg nem láttam meg a gyümölcsöket egészen addig, míg később közel nem férkőztem ezekhez a növényi sündisznókhöz. Kumevava végtelen óvatossággal tört magának utat hozzájuk a machetéjével, védve meztelen testét a tüskék szúrásától. Hirtelen leguggolt, levágott valamit, majd magasra emelt egy narancsszínű, dinnye nagyságú ananászt. Odadobta nekem, de a gyümölcs tüskés külseje miatt találkozásunk nem volt valami kellemes. Kumevava egyre beljebb hatolt a szövevényes, tövises bokrok sűrűjében és időnként egy-egy narancssárga gyümölcsöt hajtott a lábamhoz. Felbátorodva én is követtem a példáját. Szégyelltem, hogy magas szárú csizmában is félek azoktól a tüskéktől, amelyek nem riasztják vissza a csupasz testű kis indiánt.

Alaposan megfizettem a tanulópenzt, de én is tapasztalt ananászszedővé képeztem ki magam. A gyümölcshalmunk már olyan magasra nőtt, hogy attól tartottam, nem is tudjuk magunkkal vinni. Megszámoltam: harmincöt. A fiú közben megháromozta és karikákra vágta az egyiket. Mézet kent rájuk, így végre én is meggyőződhettem róla, hogy kis társam nem túlzott: igazi ínycenc falatban volt részünk.

Hogy el tudjuk szállítani a gyümölcsöt táborhelyünkre, levágtunk két ágat, majd az ágak végére nyolc-nyolc gyümölcsöt akasztottunk. Vállunkra így egy-egy jól kiegyensúlyozott ág jutott.

Fájó vállal, verítékezve, de elégedetten érkeztünk vissza társainkhoz.

11. Indián búcsú

Négy férfi fáradozott derékig vízben a lék betömésén. A fatörzs ütötte rés már nem volt látható, a javítók viasszal vonták be a helyét, hogy a tömítés jobban tartson.

Ebéd után desszertnek mindenki elfogyasztott egy fél ananászt, a maradékot félretettük az útra. Nagy volt az öröm, hiszen napok óta nem láttunk gyümölcsöt. Hát még az elragadtatott felkiáltások, amikor útítársaink először kóstolták meg a vadmézes ananászt!

Azután a társaság fele betolta a folyó közepére a hajót, míg a többiek kötéllel

tartottak ellen, nehogy a jármű az oldalára dőljön. Bárkánk végre lehorgonyozhatott a mély vízben. A matrózok megtisztították a fedélzetet és a belső helyiségeket az iszaptól. Több utas is segített. Mások bőröndjeiket hozták a fedélzetre és ruháikat, ezer féle holmijukat szárogatták. Mintha kirakodóvásárt rendeztek volna a hajón! Sok csomag szétázott a vízben, mások szinte felismerhetetlenné váltak.

Egyszer csak ismét annak az úrnak a hangját hallottuk, aki a gyűjtést rendezte Kumevava javára.

- Fiam, mindannyiunk nevében hálásan köszönöm mindazt, amit értünk tettél. Kérlek, fogadd ezt a kis zacskó pénzt, melyet neked gyűjtöttünk össze.
- Nekem nem kellene pénz. Minden, ami kellene, lenni az erdőben és ami nem találni itt, nem is használni.

Az úr úgy tett, mintha nem hallotta volna a szavait és a fedélzet korlátján áthajolva a pirogába ejtette a zacskót.

A pirogában én is ott ültem Kumevava mellett. Hirtelen megragadta a kezemet. Tekintetét nem emelte föl a piroga fenekéről. Hogy véget vessek a kínos csöndnek, megkérdeztem:

- Kumevava, voltál már hajón?
- Soha.
- Gyere, megmutatom neked.

A kapitány örömet beleegyezett, hogy a hajó minden részén végigvezessem a fiút. Kumevava csodálattal nézte hajónk mocskos, rendetlen zugait is. Még a víz alatt töltött három nap katasztrófális hatását sem vette észre.

A látogatás véget ért. A fiú elhagyni készült hajónkat. Egy pillanatra megálltunk. Ekkor levettem fejemről trópusi sisakomat és átnyújtottam a fiúnak.

- Fogadd el ezt a sisakot, jól fog állni neked. Ha valaki megkérdi, honnan van, mondd, hogy Nyikucsap barátodtól kaptad ajándékba.

A fiú kezébe vette a sisakot. Szeme furcsán csillogott, talán egy könnyecseptől.

Kumevava beszállt a pirogába. Ajka megmozdult, mintha mondani akarna valamit, de nem szólt egy szót sem.

Hirtelen kezébe kapta az íját, célzott, majd kilőtte nyilát a nap narancsszín korongja felé, mely a távolban már a széles folyóba merült. Szállt, szállt a nyílvessző, egyre magasabbra, majd nagy ívet leírva eltűnt a habokban.

Mindketten követtük tekintetünkkel a nyilat. Kumevava hirtelen, gyors mozdulattal előkapta hajszalagjából a sastollat, melyet állandóan viselt és felém nyújtotta:

- Ez lenni tiéd mindig! Én kell sietni, megtalálni nyílvessző, mielőtt eltűnni!
- Azzal szapora evezésbe kezdett, pedig az ár is segítette.

Bár már arra helyre ért, ahol a nyílvesszőt eltűnni láttuk, még sem állt meg; még egyszer, majd még egyszer, majd még sokszor ilyen messzire távolodott. Sokáig álltam még a fedélzet korlátjának támaszkodva és a sastollat forgattam az ujjaim között.

Kumevava egyre aprócskább lett, míg az ég és a víz összemosódó vörös és narancssárga csíkjai végleg el nem nyeltek pirogájával együtt.

- Nohát, ez a fiú becsapott minket! – kiáltott föl egy utas. – Visszahozta a pénzes zacskót és a hajón hagyta!

Még egyszer nyugat felé tekintettem. Amikor hajónk nagy motorzúgással újra mozgásba lendült, Kumevava már nem volt sehol.

Csak képét őrizte me az emlékezetem.

És az öreg Maloa szellemét.

De ma is meg van még a sastollam. Életem nehéz pillanataiban ujjaim közé veszem, forgatom és eszembe jut kis barátom az amazóniai őserdőből. Derűlátása rám is átragad. Elmosolyodom és úgy érzem, megszépül körülöttem a világ.

Ne csukd be még a könyvet.....

Bár Kumevava története már végetért, de talán tudni szeretnéd valamit az írójáról, akinek élete nem kevésbé izgalmas, mint a könyvei.

Székely Tibor – vagy ahogyan ő maga horvát helyesírással írja a nevét: Tibor Sekelj – 1912-ben született a ma Szlovákiához tartozó Szepesszombaton. Még csecsemő volt, amikor a család átköltözött a ma Romániához tartozó Csenébre, majd tíz esztendő múlva pedig a jugoszláviai Kikindára. A család otthon magyarul beszélt, de a gimnázium, ahová Székely Tibor járt, szerbhorvát nyelvű volt és így az író kulturális anyanyelve a szerbhorvát lett, bár mind a mai napig jól beszél magyarul. Érettségi után apja kívánságára jogot tanult, meg is szerezte a diplomát, de sohasem dolgozott jogászként. Újságíró lett, s lapja – kihasználva a fiatalember már akkor páratlan nyelvtudását - Argentínába küldte, hogy tudósítson az oda kivándorolt délszlávok életéről.

Am közben kitört a második világháború és Székely Tibor 15 évre Latin-Amerikában rekedt. Miközben Európában a vége felé járt a háború, 1944-ben egy expedíció tagjaként megmászta Amerika legmagasabb csúcsát, a 6960 méter magas Aconcaguát / ejtsd: Akonkagvát/. Erről az expedícióról írta – ha már éppen Latin- Amerikában volt, hát spanyol nyelven – Vihar az Aconcaguán - c. könyvét, amely óriási sikert aratott.

Székely Tibor élete ezután a világ különböző részein tett expedíciók, és az ezek során szerzett élmények megírása közepette telt el. Bejárta szinte az egész világot: Dél-Amerikát, Kelet-Afrikát, - ahol „mellesleg” megmászta a Kilimandzsárót, Afrika legmagasabb hegycsúcsát – bejárta Indiát, Nepált, Kínát, Japánt, Mongóliát, Ausztráliát, Új. Guineát, Új-Zélandot és ezek az utazások feledhetetlenül szép és izgalmas könyvek megírására ihlették, amelyek közül, sajnos, nem mindegyik jelent meg magyarul.

A neves világutazó, vagy inkább „világcsavargó”, ahogyan ő nevezi magát, egyetemi évei során sajátította el az *eszperantó* nyelvet és e nyelv lelkes híve és terjesztője lett. Ő maga így ír erről *Éjjélkor dőlnek a pálmák* (Gondolat, 1981) c. kötetében:

„Lehet, hogy olvasóim közül sokan megakadnak azon, hogy legsürgősebb feladataim közé sorolom az eszperantó propagálását. És, hogy ezt éppen én teszem, aki élete folyamán megtanult vagy két tucatnyi nyelvet és ebből vagy egy tucatot „tartósan elsajátított”, aki nyolcvan országot bejárta és mindenütt barátokat szerzett, aki azon a három UNESCO-konferencián, amelyen hivatalos megbízásból résztvett, ama kevesek közé tartozott, vagy talán az egyetlen is volt, aki eredetiben, tolmácsolás nélkül meg tudott hallgatni minden beszédet és szükség esetén ugyanazon a nyelven válaszolni is tudott rá.

Éppen ezek a nemzetközi találkozások tanítottak meg egy közös nyelvnek a megbecsülésére. Elgondolkoztam rajta, hány nagyszerű találkozással lennék szegényebb, hány mély barátság nem szövődött volna soha, hány fontos, okos, szellemes, vagy egyszerűen kellemes beszélgetéstől estem volna el, ha pillanatnyi partneremmel nincs közös érintkezési eszközünk. És hány olyan könyv maradt volna számomra hétepcsétes titok, amelyet éppen e tucatnyi nyelv valamelyikén olvastam el.

Tudom, nem várhatjuk el mindenkitől, hogy tucatnyi nehéz nyelvet tanuljon meg. Azt viszont elvárhatjuk, hogy minden művelt ember megtanuljon egy olyan könnyű és semleges nyelvet, amilyen az ESZPERANTÓ, amely a legkülönbözőbb népek érintkezési eszközévé válhatna anélkül, hogy fel kellene adniuk anyanyelvüket. Tehát egy második nyelv mindenki számára.”

Több művét – köztük Kumevava történetét is - eszperantó nyelven írta meg és e nyelvből fordították nemzeti nyelvekre. Kumevava története esetében a magyar fordítás a tizenhetedik a fordítások sorában és a könyv mindenütt sikert aratott. Reméljük így lesz ez nálunk is.

Székely Tibor egyetemistaként sajátította el az eszperantó nyelvet, amelyen aztán könyveket is írt. Te azonban Kedves Ifjú Olvasó, hamarabb is neki foghatsz e szép és hasznos feladat teljesítéséhez, hiszen az eszperantó valóban könnyű nyelv, megtanulásához negyedannyi idő sem szükséges, mint más nyelvek elsajátításához. Azt kérdezed, hol és hogyan? Az alábbiakban ehhez próbálunk néhány jó tanácsot adni.

Igen sok általános iskolában működik eszperantó szakkör, egyes iskolákban pedig az úttörő csapat keretében eszperantó *szakraj*. Működnek szakkörök az úttörő és ifjúsági házakban is. Az általános iskola VII-VIII. osztályában a *fakultáció* keretében is van mód az eszperantó nyelv tanulására.

Ha tanulni szeretnél és a környezetedben erre nem nyílik mód, akkor bátran fordulj levélben a Magyar Eszperantó Szövetség Oktatási Bizottságához /Budapest, Pf. 197, 1368/ és tájékoztatást kaphatsz arról, lakóhelyed közelében hol van tanulási lehetőség.

A nyelv használatára igen széles körűek a lehetőségek. Ezek közül a legegyszerűbben elérhető a külföldi gyerekekkel való levelezés. A levelezés révén barátokat szerezhetek a földkerekség legtávolabbi országaiban is; aki pedig bélyeget, kártyanaptárt, vagy bármi mást gyűjt, aaz eszperantó révén igen különleges darabokkal gyarapíthatja gyűjteményét.

De személyes találkozásokra is lehetőség nyílik: Zánkán minden évben nemzetközi úttörő tábor rendeznek és az évente más-más országban sorra kerülő eszperantó világkongresszusok mellett mindig megszervezik az eszperantista gyerekek találkozóját is. Érdeemes tehát eszperantóul tanulni – láss neki már ma!

Benczik Vilmos”

Itt jegyezzük meg, hogy a kedves olvasó, aki eszperantó nyelven szeretne tanulni, a Kulturális Eszperantó Szövetség www.eszperanto.hu és a Magyarországi Eszperantó Szövetség: mesz@eszperanto.info e-mailcímén tájékozódhat a tanulási lehetőségekről, mivel a könyvben említett úttörő szakosztályok már megszűntek.

Pásztor Lászlóné

Gyászolunk

Elhúnyt

RAB-NÁDAI KLÁRA

/1934. november 30--2010. június 3./

Róla fia, **Rab Tibor** emlékezik meg

Az eszperantóval édesanyja által ismerkedett meg, aki 1966-ban érdeklődőként vett részt a budapesti Eszperantó Világkongresszuson. Édesanyját az élmény egész életére meggyőződéses eszperantistává tette.

„Édesanyám gyermekkorát Gyulán töltötte, 1945-ben került vissza 3 testvérével együtt Budapestre. 1956-ban ment hozzá első férjéhez, 1968-ban súlyos agyműtéten esett át. A műtét utáni felépülést gyorsította a szellemi elfoglaltság. Ekkor javasolta neki édesanyja, hogy tanuljon meg eszperantóul. Ez megtörtént, és mert töretlen kedve és kitartása mellett rokkantnyugdíjasként ideje is volt az élő, mesterséges nyelv elsajátítására, a 70-es, 80-as években valószínűleg a magyarországi mozgalom egyik legnagyobb szókinccsel rendelkező aktivistájává vált. Valóban aktivistává, mert a 80-as évek elején tagja volt a Budapesti Informilo szerkesztő bizottságának, a Kooperativa Stelo eszperantó csoportnak és a KELI-nek. Amennyire egészsége engedte, lelkesen segített az eszperantó nyelvű turizmus magyarországi megteremtésében.

Magánéletét is döntően meghatározta a mozgalom: 1982-ben a Gyulán megrendezésre került nemzetközi szövetkezeti eszperantó kongresszusra érkezett John R. Harrison a brit eszperantó szövetkezeti mozgalom képviselőjeként.

Édesanyám feladata volt gondoskodni az angol samideanóról, teljes magyarországi tartózkodása

alatt. A rendezvény után az angol úr hazament, de vitte magával nemcsak a kongresszus, hanem édesanyám emlékét is. Élményei arra készítették, hogy rövidesen visszatérjen a számára korábban teljesen ismeretlen kelet-európai országba. Ezután egyre szorosabb kapcsolat alakult ki a két magányos, már nem fiatal ember között és ez oda vezetett, hogy angol és magyar eszperantisták ünnepelhették az új eszperantista házaspár 1983. december 23-án tartott esküvőjét. (Az esküvői szertartáson magam is ott voltam mint eszperantó tolmács, hiszen a boldogító igent és az eskü szövegét az angol Johnny eszperantóul kívánta elmondani az akkor még létező Münnich Ferenc utcai -- a Kossuth térhez közel eső -- házasságkötő teremben. -- Szabó Imre megjegyzése.) A családi hagyomány tovább folytatódott, amikor fia egy visegrádi eszperantó rendezvényen ismerte meg jelenlegi feleségét.

Édesanyám 1984-ben költözött végleg Angliába. Ezután, rendszeres magyarországi hazalátogatásai ellenére fokozatosan lazult kapcsolata a magyar eszperantó mozgalommal. Ugyanakkor figyelemre és szeretetre méltó jelenségévé vált az angliai mozgalomnak. Férjével együtt törzsvendégként vettek részt a brit és külföldi eszperantó kongresszusokon, Bulgária, Norvégia és Kuba között.

Sajnos, az évek múlásával mindkettőjük egészségi állapota fokozatosan hanyatlott, és amikor 2000 tavaszán hazautaztak Magyarországról, biztosan nem gondolták, hogy többé nem térnek vissza. Férje, a brit szövetségi eszperantó mozgalom pénzügyi vezetője hosszú szenvedés után 2004. júniusában elhunyt. Azóta édesanyámon is egyre jobban elhatalmasodott a betegség, pedig hihetetlen akaraterővel és optimizmussal harcolt ellene. Ez a hősies küzdelem nemegyszer orvosait is meglepte, többször tért vissza onnan, ahonnan nem szokás visszatérni. Most, június 3-án este, angliai idő szerint 3/4 6-kor elmaradt a csoda. E nagyon egy sok szeretettel, élménnyel, örömmel, harccal, fájdalommal, veszteséggel és boldogsággal teli élet véget ért.

Hamvait férjének, John R. Harrisonnak a hamvaival együtt a Farkasréti Temetőben helyezük örök nyugalomra, református szertartással, várhatóan július elején. A pontos időpontról tájékoztatással élünk.

Baráti üdvözléssel:

Rab Tibor"

Küldő: Szabó Imre MESZ elnök

Dr.Dobrossy István

**Miskolci
Herman Ottó Múzeum I.
-Folytatás-**

A kiállítás **negyedik terme** Miskolc történetének 1859-1919 közötti fél évszázadáról mutat be fontos dokumentumokat és tárgyi emlékeket. A helyi események közül kiemelkedik 1859, amikor Debrecen-Szerencs felől Miskolc bekapcsolódott a vasúti hálózatba, az ország vérkeringésébe. 1868-ban a diósgyőri vasgyár megnyitása a kapitalizmus kori fejlődés újabb állomása. Az ipar és a kereskedelem szervezésében meghatározó jelentőségű az 1879-ben megalakult Kereskedelmi és Iparkamara. Sajátos korszakhatárt jelent 1878. aug. 30-31-e, a „nagy árvíz” időpontja. Valóságosan és jelképesen is a múlt emlékeinek sokaságát eltakarítva megteremti a lehetőségét egy új településszerkezetű, modern nagy város felépítésének. Az árvízzel kapcsolatos emlékeket mutatja be a terem első nagy egysége, sajátos rendszerbe rakva több száz téglát, amelyek nyomatai, jelzetei, mesterjegyei a korabeli téglavetőkre, vagy téglagyárakra utalva a 19. század végének miskolci építészeti idéznek.

Kiemelkedő jelentőségű volt a 19. századi miskolci téglagyártás. Az első gépgyár 1863-ban alakult Miskolcon és 1895-ig, megszűnéséig ez volt az ú.n. Lesih-féle gépműhely.

Ennek helyén jött létre a Szilágyi és Discant motorgépgyár és a malomépítészet. Államosítására éppúgy 1949-ben került sor, mint az 1879-ben a mai nyomda helyére települt Herz gépgyárára. A gyáripari termékek elvezetnek a cégérekig és ezeken keresztül a hitel és bankviszonyok bemutatásához.

Miskolcon az első komoly pénzügyintézet az 1845-ben alapított Miskolci Takarékpénztár volt, majd 1870-ben a Miskolci Hitelintézet, 1871-ben a Miskolci Takarékegyesület, 1891-ben pedig a Borsod- Miskolci Hitelbank jött létre. A kiállítás szép darabja a Herz gépgyárban készült és méhcast ábrázoló nagy méretű öntvény, amely az 1930-as évek elejéig díszítette a Miskolci Takarékpénztár homlokzatát.

Épületbontások, homlokzatátalakítások következményeként kerültek múzeumba a fő utca cégerei is. Itt látható a miskolciak számára legendás „Aranykasza” vaskereskedés, mellette pedig egy bognárműhely nagyméretű cégére. Különleges volt a „Zöld papagály” drogéria, a „Fekete oroszlán” gyógyszertár, a „Zöld citrom” fűszer és gyarmatárú bolt cégére. Miskolc és Csaba / Hejőcsaba/ között még a 19. századi térképek is feltüntették a „Vörös rák” vendégfogadót. Az itten üzletkötések, események a várostörténet izgalmas kutatási területét jelentik. Cégére a kiállításban kiemelt helyen szerepel.

A város művelődési és tudományos életének bemutatását – hely hiányában – csak jelzésszerűen vállalja a kiállítás. Bemutatja az 1899-ben alakult Borsod-Miskolci Közművelődési és Múzeumi Egyesület kiemelkedő egyniségeit és dokumentumait. Látható a város jeles történetírója, Szendrei János emlékműve és a múzeumnak nevet adó Herman Ottó relikviái. Ezek közül is kiemelkedik az a különleges értékű levél, amelyet Kossuth Lajos 1875-ben írt Herman Ottónak.

A terem utolsó egysége – az első világháború és a tanácsköztársaság bemutatása után – sajátosan miskolci együttesel zárul. A miskolci Népkert történetét mutatja be, középpontba állítva Erzséber királynő szobrát, amely Stróbl Alajos alkotása.

A történeti kiállítás utolsó, **ötödik terme** a város két világháború közötti történetét villantja fel. Érzékelhető, hogy a trianoni békeszerződés után Miskolc gazdasági tekintetben Magyarország legjelentősebb városai közé emelkedett. Átvette Kassa szerepét, amely korábban felső Magyarország gazdasági központja volt. Miskolc gazdaságát a gyáripar határozta meg. A korábban említetten túl nagyobb vállalkozás volt a Fried-féle gépgyár és vasöntöde, a Deichsel drótkötél és drótáru gyár, a miskolci Gőztéglagyár Rt., az Első Magyar Öntöttüveggyár Rt., a Városi Téglagyár és a Villamossági Rt. A diósgyőri magyar állami vas és acélgépgyár – átmeneti megtorpanás után – az 1930-as években új üzemrészekkel gyarapodott.

Miskolc hagyományosan fontos szerepet töltött be az ország kereskedelmi életében, különösen terménykereskedelme volt kiemelkedő, de saját üzlethálózata is bővült. Felépült Magyarország akkor legkorszerűbb terménycsarnoka a Búza – téren és olyan kereskedések működtek, amelyeket Weidlich, Meinl, vagy Túry neve fémjelez. A kapcsolódó igen gazdag tárgyi és dokumentációs anyagból tömör válogatást láthat az érdeklődő.

A környező települések Miskolchoz csatolása állandóan napirendre kerül, de a város igen gyors terjeszkedése ellenére még mindig várat magára. Új intézmények, magán és közintézmények születnek /gyermekgyógyintézet, vasgyári kórház, postapalota, bérházak, sajtó parti népfürdő, tapolcai Anna-szálló/, kiépítették az úthálózatot /Deák-tér feltöltése, Papszeren támfal építése, Szinva és Pece-hidak átépítése/, számottevően bővül a vízvezeték és csatornahálózat és megszületik a közvilágítás. 1927-ben a magyar kincstár megkezdte Lillafüreden a Palora Szálló építését. Miskolc és környéke idegenforgalmi vonzerőt jelentett. Fejlődése elismeréseként itt tartották 1928-ban a magyar városok országos értekezletét.

A terem egyik egysége a korszak miskolci kispolgári életmódjának bemutatására vállalkozik. Az enteriőr bútorai és egyéb lakberendezési tárgyak a kispolgárság anyagi

lehetőségének és ízlésvilágának is hű tükröi. A falon függő képek Halász-Hradil Elemér és Rudnay Gyula alkotásai /Halász-Hradil Elemér e korszak ismert miskolci festője volt./

Miskolc szellemi életére nagy hatást gyakorolt, hogy Eperjesről Miskolcra települt a Jogakadémia és az evangélikus tanítóképző/1910-1920/. Rövidesen a lányok számára is nyitottak tanítóképző intézeteket / r.kat.1927. izraelita 1929., ref. 1944./ Új épületet kapott a fa,-és fémipari szakiskola, az evangélikus tanítóképző és az ortodox izraelita polgári leányiskola, felépült a Zenepalota. A katolikus gimnázium Fráter György, a ref. reálgimnázium Lévy József, a ref. leánygimnázium Tóth Pál, a főreáliskola Hunfalvy János, a felső kereskedelmi iskola Deák Ferenc, a zeneiskola Hubay Jenő nevét vette fel. A városban 16 elemi iskola működött, szabadegyeteme 1922-ben alakult. 1934-ben nyílt meg a Tanszemináriumnak nevezett népiskolai szemléltető gyűjtemény.

A két világháboró közötti társadalmi lét szerves részét képezték az egyletek. A Miskolci MÁV Vonatkísérők Fal,-és Zeneköre 1919-ben, a Miskolci Iparos Polgári Dal Egylet pedig 1927-ben alakult. Diósgyőrben a „Jószerecsse” dalkör működött. Ezekon túl a dokumentumok azt is felvillantják, hogy a jótékonyági egyletek vallási alapon szerveződtek.

A kiállítás külön egységben foglalkozik a második világháborúval. Miskolc elsősorban a légitámadások, majd pedig a német csapatok elvonulása után szenvedett károkat. Az első bombázás 1944. június 2-án érte a várost. Rombadőlt a pályaudvar, de a vásárcsarnok is. A visszavonuló német csapatok egy kivételével minden Szinva-hidat leromboltak. A városi zsidó lakosokat gettóba zsúfolták, majd elhurcolták. Friessner páncélos ezredekkel és rohamlöveg-dandárral védte a várost, de 1944. december 3-án a szovjet 27. hadsereg csapatai benyomultak Miskolcra.

1944. december 16-án megalakult a nemzeti bizottság, amelynek alelnökét, Zsedényi Béla jogakadémiai tanárt az Ideiglenes Nemzetgyűlés elnökévé választották Debrecenben. A múzeum várostörténeti kiállítása ezzel a dátummal, ill. eseménnyel fejeződik be.

Dobrossy István

IRODALOM

Bekes Dezső – Veres László/szerk/: Fejezetek Miskolc történetéből, Miskolc,1985.

Benedek Miklós: Miskolci macsakövek, Miskolc,1986.

Csorba Csaba/szerk/: Miskolc középiskoláinak levéltári dokumentumai, Borsod-Abauj-Zemplén megyei levéltári füzetek,29.Miskolc,1989.

Dobrossy István: Miskolci vendégfogadók és a vendéglátás története 1745-1945.Miskolc,1985.

Dobrossy István:-Veres László: Miskolci árvíz 1878-1978. Miskolc, 1978.

Halmay Béla:-Leszih Andor: Miskolc. Magyar városok monográfiája, V.Budapest, 1929.

Kamody Miklós: 100 éves a miskolci telefonközpont., Miskolc, 1989.

Marjalaki Kiss Lajos: Történeti tanulmányok. Miskolc Várostörténeti Közlemények 1. Miskolc,1987.

Seresné Szegfői Anna: Adalékok Miskolc város közlekedésének történetéhez, Miskolc, 1988.

Szendrei János: Miskolc város története és egyetemes helyirata,I.-V. Miskolc 1886-1911.

Tóth Péter: Miskolci statutumok/1573-1755/. Borsod-Abauj- Zemplén megyei Levéltári Füzetek,23. Miskolc, 1981.

Tóth Péter: Miskolc város tanácsülési jegyzőkönyve/1569-1600/, Miskolc város történetének dokumentumai, I.Miskolc, 1990.

A kiállítást rendezték:

Dobrossy István

Gyulai Éva

Németh Györgyi

Rémiás Tibor

Veress László

A képek a Népkertben a Vigadó épületét mutatják (Wikipédia)

A kép a miskolci „Herman Ottó” Múzeum Várostörténeti kiállításának egy részletét mutatja (Wikipédia):

A 3-as szám

A Magyar Wikipédia szerint a 3-as szám: a világ hármasságát szimbolizálja. Ezek: szellem-test-lélek, születés-élet-halál, múlt-jelen-jövő. Mi itt a régiókban gyakran mondogatjuk, hogy három a magyar igazság: hit-remény-szeretet: a valósi értelmezés, a szentháromság elfogadásának tanúsága szerint. A magyar egy-háromság gondolata a magyar világszemlélet alapja. Erre mutat, hogy a magyar nemzeti színek, a piros-fehér-zöld ismét hármasságot alkotnak. A piros a lélek, a tűz, a Nap színe; a fehér a szellem, a víz, a Hold színe, a zöld a növény, a föld, a Föld színe. Piros-fehér-zöld eszerint annyit tesz: lélek-szellem-növény, tűz-víz-föld, Nap-Hold-Föld! Egyesek felfogása szerint; akik a 3-as számot valamilyen módon a születési idejükben örzik, nagy lelki erővel rendelkező, energikus, tettekész emberek. Éltető korszakuk a: Tavasz. Általános felfogás szerint büszkék, szeretik a függetlenséget, gyakori náluk a művészi hajlam, a nagy belátó képességet igénylő bölcsesség, és haladó gondolkodásúak.

Pásztorné Földi Adri

Magyar irodalmi évfordulók

Kafka Margit

Kafka Margit (Nagykároly, 1880. június 10. ... Férjét 1907-ben a Földművelődésügyi Minisztériumba helyezték, így Kafka elszakadt az általa nem kedvelt ...

hu.wikipedia.org/wiki/Kafka_Margit - Tárolt változat – Hasonló

Szabó Lőrinc 110 éve született

Gáborjáni Szabó Lőrinc, teljes nevén Szabó Lőrinc József (Miskolc, 1900. március 31. – Budapest, 1957. október 3.) költő, műfordító, életműve a 20. századi ...

Életrajza és pályaképe - Életműve értékelése - Művei - Források

hu.wikipedia.org/wiki/Szabó_Lőrinc

Könyvbemutató — **Múzeumandragógia**

A 81. Ünnepi Könyvhét miskolci rendezvénysorozat keretén belül

Szabó Józef

egyetemi adjunktus bemutatta

Kurta Mihály és Pató Mária

szerkesztésében megjelent

Múzeumandragógia

című kötetet

A bemutatás 2010. június 4-én, a Miskolci Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Fiókkönyvtárának olvasótermében történt /3530.Miskolc, Mindszent tér 2/ A kiadvány eszperantó nyelvű bemutatására újságunkban később kerül sor.

Pásztorné Földi Adri

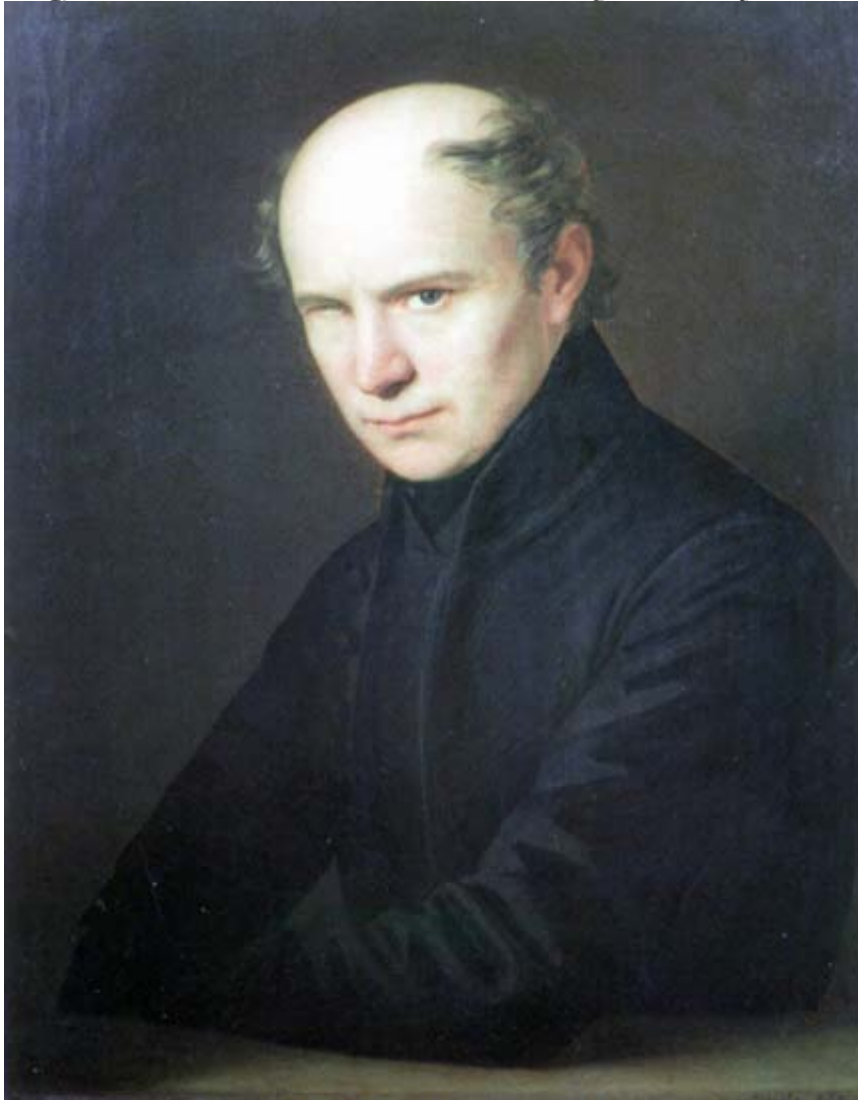
Új emléknep Magyarországon

Az április 11-i parlamenti választáson a FIDESZ – KDMP Polgári szövetség több mint 2/3-os többséget szerzett. Az új országgyűlés egyik első döntése volt, hogy **június 4-ét** – csaknem egyhangúlag – a **Nemzeti Összetartozás Napjává** nyilvánította.

90 évvel ezelőtt, 1920. június 4-én irták alá a *Trianoni békeszerződést*, amellyel a Szövetséges Hatalmak feldarabolták Magyarországot. Területének kétharmadát elvesztette, és 3,5 millió magyar lett idegen állam kisebbségi polgárává. Minden szomszédos államnak juttattak belőle. Ezek: az akkor létesült Csehszlovákia, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, és az Osztrák Köztársaság. Az emléknepet létesítő törvény értelmében minden magyar ember a magyar nemzethez tartozik. Kizár minden erőszakos, a nemzetközi jognak meg nem felelő cselekedetet.

Dr. Dudich Endre

Megbecsült múltunk kiemelkedő alakja Kölcsey Ferenc

KÖLCSEY FERENC (1790-1838)

(Szódemeter, 1790. augusztus 8. – Szatmárcseke, 1838. augusztus 24.)

Kölcsey Ferenc nevéről természetesen mindenekelőtt a Himnusz szokott eszünkbe jutni. Ő volt nemzeti himnuszunk szövegének költője - középbirtokos nemesi család sarja.

Akik többet tudnak felőle, azoknak az is közismert igazság, hogy Martinovicsék után és Petőfiék fellépte előtt, tehát ama sokszólamú fél évszázadban, a magyar romantika korszakában Kölcseyt tekinthetjük a magyar irodalom politikailag leghaladóbb költőjének. Szerepe legalább annyira beletartozik a kor politikatörténetébe, mint irodalomtörténetébe. De még azt is szokás tudni felőle, hogy a rendszeres magyar irodalmi kritika egyik előkészítője. Tehát a magyar irodalom főszereplői közé tartozik.

A kiterjedt és oly fontos életművet egy világéletében gyöngé testű, betegségekkel küszködő, mindössze negyvennyolc évet élt, de férfiasan kemény lelkű ember hagyta hátra.

Élete jellemformáló eseményei:

- Gyermekkorában himlővel fekszik otthon, mikor az égő kályha kipattanó szikrája fél szemére megvakítja => félszeg, visszahúzódozó lett
- hatévesen édesapját, tizenegy éves korában pedig édesanyját veszteli el => borongásra való hajlam, befelé forduló egyéniség
- sokat olvas, több nyelven beszél => jelentős antik műveltséggel rendelkezik
- életében a szigorú republikánus elvek követője (római erkölcs)
- mesterének, szinte atyjának tekinti Kazinczyt - fiatalon a klasszicista normához ragaszkodik (fentebb stíl) Tanuló évek
- Debrecen: Református Kollégium - latinul, görögül, németül, franciául tanul
- Pest: jogi tanulmányok - végül nem teszi le a vizsgát

Helye irodalmunkban

- a Himnusz költője (Himnusz)
- a reformkor vezető lírikusa (Vanitatum vanitas; Zrínyi-versek; Huszt)
- a magyar értekező próza megteremtője (Nemzeti hagyományok; Mohács)
- nagy nemzetnevelő (Parainesis Kölcsey Kálmánhoz)
- a magyar elvi kritika egyik legnagyobb képviselője Bajza József mellett (Csokonai- és Berzsenyi-recenzió- elszigetelt sok irodalmártól, tovább növelve magányát)
- példamutató közember - szó és tett egysége jellemzi

Gondolatai:

Népiesség (népi és műköltészet viszonyának kérdése; a görögök "organikus" és Európa többi népének mintakövető költészeti fejlődésrajza)

"Meleg szeretettel függj a hon nyelvén..."

- szeretni és fejleszteni kell
- pontosan el kell sajátítanunk ahhoz az anyanyelvet, hogy szépen beszélhessük
- haza, nemzet és nyelv összefüggő fogalmak
- nyelvek tanulására int (görög, latin)
- a vízcsepp és a tenger példája (mindenki az egész szerves része)
- az egyén a közösséget szolgálja (reformkori alakzat)

Himnusz (1823)

Keletkezési dátuma: - 1823. január 22-én írta; nyomtatásban először 1828-ban jelenik meg az Aurorában - Erkel Ferenc zenésíti meg

Keletkezési körülményei: - válságos korban, I. Ferenc abszolutizmusa idején születik => távlattalanság, reménytelenség

Műfaja:

- himnusz (az óda egyik típusa; valamely természetfeletti lényhez, istenhez, vagy elvont fogalomhoz ünnepélyes hangnemben megszólaló vers)

Címe:

- főcíme műfaj-megjelölő cím
- alcíme (A magyar nép zivataros századaiból) szerint a költő a XVI. század énekmondóinak fájdalmas hangján szólal meg (oka: 1. cenzúra 2. azonos történelmi sors)

Huszt

Bús düledékeiden, Husztnak romvára megállék;
Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli hold.
Szél kele most, mint sír szele kél; s a csarnok elontott
Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok ormán?
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövővel komolyan vess öszve jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!
Cseke, 1831. december 29

Huszt (1831)

- epigramma: a klasszicista elveknek megfelelően disztichonban írta
- felépítése:

1. romantikus képi kellékek: rom, éjszaka, hold, kísérteties csönd, víziószerű "lebegő rémalak" (a rémromantika kedvelt atmoszférateremtő eszközei)

2. záró gnóma (bölcesség) - azóta szállóigévé vált mondat:

"Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül" - a cselekvő hazaszeretet megfogalmazása

A közéleti ember

- akárcsak Szemere Pál, a közéleti szereplés is ideig-óráig feloldja magányát
- 1829. megyei tisztviselő lett (Szatmár megye aljegyzője, majd jegyzője)
- 1832. Szatmár főjegyzőjévé és országgyűlési képviselőjévé (1832-35) választják (Országgyűlési Napló; Az örökös megváltás tárgyában; A' szatmári adózó nép állapotjáról)
- 1835. nem ért egyet a követi utasításával, s ezért a rendkívül elvhű Kölcsey inkább lemondott tisztségéről (Búcsú az országos rendektől)
- 1836. az országgyűlés feloszlata után a perbe fogott Wesselényi védelmét vállalja
- unokaöccsét neveli (Parainesis Kölcsey Kálmánhoz)
- 1838. megfázik, s hamarosan meghal.
- A védett temető közepén, Szatmárcsekén, a bejárattól is jól láthatóan, kiemelkedő dombon áll Kölcsey Ferenc fehér márványoszlopokból készült klasszicista síremléke.

/A Magyar Wikipédiából kigyűjtötte és összeállította: Pásztor Lászlóné/

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

Pásztor László, Pásztor Lászlóné H-3530. Miskolc, Arany János u. 35. 4/2.

Tel.: + 36 70 206 1739

Tel.: + 36 70 570 8895

Tel.: +36 46 738 982

E-Mail: pasztorlaszlo.adri@hdsnet.hu

Weblap: <http://kiralylajos.uw.hu>

<http://radoocool.tisser.hu>